

Приморске новине

БУДВА, 26. СЕПТЕМБРА 1997. ГОДИНЕ
ЦИЈЕНА 2 ДИНАРА

ИЗЛАЗИ МЈЕСЕЧНО • ГОДИНА XXII • БРОЈ 418.

НА КРАЈУ КАЛЕНДАРСКОГ ЉЕТА

КУЛТУРНИ ЖИВОТ У МРТВОЈ СЕЗОНИ

Је^{што} је ово^{годишње}, шо^{што} и ду^{го}, по календару ис^{такло}. Пама^{шићемо} га, између ос^{талог}, по бројним гостима који су походили нашу ривијеру, по саобраћајним тужвама каквих ранијих година није било, по сувим славинама у појединим насељима, пожарима који су почели у само превечерје сезоне и који су донијели отромне штете, ведрим ноћима без кише, шо^{штом} сейшембарском мору...

Пама^{шићемо} минуло ље^{шти} и по једанаестом по реду, бојаном и садржајном фестивалу Града Тетира. На цитаделу се ље^{шти} по^{што} и Шекспир који је довео лично млађани, а већ шако снажни редитељ Никита Миловјевић, чијајући на један посве нов, модеран и савремен начин. **Сан ље^{шти} ноћи.** Ређале су се по^{штом} сјајне представе, већ виђене истине у нашим врхунским позориштима, али и оне овде произведене као што је, рецимо, Лоркина **Јерма**, коју је за овај фестивал стврдио Јубослав Мајера. Тртлом јесеника је шекла поезија познатих и нешто мање знатних поета наших, у „Сан^ити^и Марии“ су се надметали мајстори кичице Райко Лалић, Доброслав Мрдак, Стеван Лукешин...

Фестивал је, као и ћогина претеклих, био празник за душу. Мјештанима и гостима на конзумацију и равнање. Празник, који као и сваки други, мага знашно дужи, шако брзо проће. Остаје сјећање с којим, као и свих једанаест ље^{шти} досад, улазимо у шаковану мртву сезону. А од сјећања није добро, или не бар увијек, кажу живјеши. Будва је, поодавно већ, уз онај штурмски, с празам стекла и сценич-културни центар, ље^{шти} културни центар наше државе. Да би то отпала и била све више-вјерујем да ћијелим мишаљење и других-она најврснији мора да има и културни концепцијаш. Не ље^{шти} гешавања, јер што има, већ и зимских културних активности. Просјо чуди да ша увезнан, али добра култура, не улази брже у крв и главе нарочито млађих људи, којих је па срећу све више и у Будви и цијелој ошићини. Како до данас није формирано једно аматерско позориште које би у ду^шим ноћима зимским нудило по комадић разоноге мјештанима који осим кафане, ријешко имјају гдје да изађу? Како се шоком зиме, уз далеко мање издајке, не орјанизују и мање бројна, али ваљана и поштебна гостовања умјетника. Не издалека и не скупа. Тешко је објаснити, рецимо, да на праџионијалном окупљању драмских аматера Црне Горе, нема никада Будвана. Будвана младих и нешто старије доби, који више од других имају прилике да виде мјештари нашеј глумишића, режије, музике, поезије и сликарства. Јер по природи ствари, како се обично руно каже, нарочито млади шаке копирају онога што виде. Не буквалном; ријеч је о позоришном вирусу који шакаја све шамо гдје је шакав живот, макар и у једном периоду године, бољи.

Неко ће рећи: што ће нама аматери, када имамо врхунска доћања, у позоришту и другим сејменаштима културе? Јесиће, имамо што шоком јесени и зиме? Што не би било више књижевних вечери и ликовних изложби, домаћих, мање познатих стваралаца. Зашто не омогућићи младима, онима који имају шталенша, који понешићи биљске и пртљај, да што покажу сутраћанима? Било би боље и за једне и за друге из много разлога. Било би мање монотоније и ошутености, мање доколиће и отозарања.

Једина свијешта шака, ако што није мало преоширо, су ћаци и професори Средњошколског центра. У више наврата шоком минулих година, мјештани су спремали сјајне представе, којима би позајијели и значајно већи праѓави. Чинили су што, обично шој једном, с пролећа, у превечерје мјештских сејашти. Чиниће што надам се и ове зиме или пролећа. Но, да би све имало јачу липу, шаке потенцијал треба искористити за чешће наступе. Не само ћака који су, оштрећени школским праѓивом, чешћо у немоћностима да виши дају, него и оних других младих људи, који имају понешићи шталенша и воље, шакоће и времена да се културом баве. Не треба робовати професионализму и кутији аматерских занос, јер ше појдјеле и нијесу добре. С мало паре и много воље и штуда праве се добре ствари у култури, која је увијек амбасадор мира, добре воље. Која релаксира и смирује. Која је најбоља брана нараслајућој перевози, и сваком злу које сашањује у свим урбаним срединама. Па и у нашој. Зашићо, онда, не бисмо сви покушали да и мртва сезона, има другачији живот. Бољи живот.

С. Грејовић

У
ОВОМ
БРОЈУ

• ТРИБИНА ДЛС ЦРНЕ ГОРЕ У БУДВИ

**КОРАК У ВЕЛИКЕ
ПОДУХВАТЕ**

(страница 3)

• ИЗБОРНА КОНФЕРЕНЦИЈА ДЛС БУДВЕ
**ДОСЉЕДНОСТ СВОЈИМ
ПРИНЦИПИМА**

(страница 4)

• МИХАИЛО БАЦКОВИЋ, директор
средње школе „Данило Киш“ у Будви

БАЦИ БОЉИ ОД УСЛОВА

(страница 5)

• УМЈЕСТО ДНЕВНИКА

ЕРИХ КОШ:

УЗГРЕДНЕ ЗАБИЉЕШКЕ

(страница 10)

• ЧЕДО ВУКОВИЋ:

ПИСМА ИЗ БЛИЗИНЕ

(страница 9)

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д.

БЕОГРАД

ФИЛИЈАЛА БУДВА

КОМЕНТАР

МАСОВНИ ПОВРАТАК ТУРИСТА

Знатно боља посјета од прошлогодишње, повратак иностраних туриста, слаба ванпансионаска потрошња, велики број непријављених туриста и поновна несташница воде - основне су карактеристике овогодишње туристичке сезоне.

Током јула и августа, тј. током главне туристичке сезоне, на Будванској ривијери је боравило око педесет хиљада гостију дневно, а статистичари кажу да је дневна посјета била 20% боља од прошлогодишње. На жалост, број регистрованих туриста, био је мањи бар за 10 до 15 хиљада, а то је било видљиво по гужвама на плажама, улицама, па чак и по знатно већој потрошњи хљеба у трговинама.

Огромна гужва доминирала је и у саобраћају, а и најстарији житељи са овог подручја не памте толики број аутомобила у Будви током јула и августа, што је нерјетко доводило и до праве блокаде у саобраћају. Дугогодишње настојање надлежних око пријављивања гостију ни овом приликом није уродило плодом на прави начин, па је тако државна каса остала сиромашнија за знатна финансијска средства.

И поред свих обећања и наде да ће воде током њета бити доволно, славине су, поготово у насељима на височинама котама биле преко дана углавном суве, што је са првом изазивало љутњу и негодовање грађана и великог броја туриста који су управо због несташице воде одијели лише утиске са Будванском ривијером. То представља негативну реклами за туризам на нашем подручју.

И поред свега, масовни повратак туриста из иностранства, послије вишегодишње паузе, такође је основна карактеристика овогодишње туристичке сезоне. Гости из иностранства, међу којима су били најбројни они из Русије, Израела, Украјине и Чешке, као и мањи број туриста из Њемачке, Велике Британије, Швајцарске и Италије, остварили су у хотелима "Будванска ривијера" 15% од укупно оствареног промета. Боље речено, од укупно остварених 502 хиљаде ноћења до 10. септембра, инострански гости су остварили 75000, или 15%, што је обрадовало све туристичке посленке.

Општица је ојцена, без обзира на бољу посјету, да ванпансионаска потрошња није била на жељеном нивоу, због све лошијег стандарда становништва. Она се процењује на нивоу од прошле године, а карактеристично је да је најбоља потрошња забележена у најскупљим хотелима, Свети Стефан, Милочер, Краљићина плажа, Маестрал, Авале и Палас.

Међутим, оно што је поред осталог, обиљежило овогодишњу туристичку сезону, јесте потписивање уговора са њемачким најпознатијим туроператорима ТУИ и Некерм-

Судбина према уговорима око ће идућег њета на Будвану донесе драматичне измене: од 25000 туриста из Њемачке и 10000 из САД-а, оставиће се само 10000 првога, према првим подацима изједначен.

Задњији изјавијени резултати уговора са њемачким туроператорима потписали су и туристичка предузећа Имобилеја и Маестрал турс. На другој страни туристичко предузеће Милочер већ је са једним бројем агенција закључила уговор о масовном доласку туриста из Русије, почев од маја, па све до средине октобра идуће године.

Ранко ПАВИЋЕВИЋ

ЈЕДНА ОД СВЕТОСТЕФАНСКИХ ТЕРАСА: Боли џутискички виџи

НОВА ДИГИТАЛНА ЦЕНТРАЛА

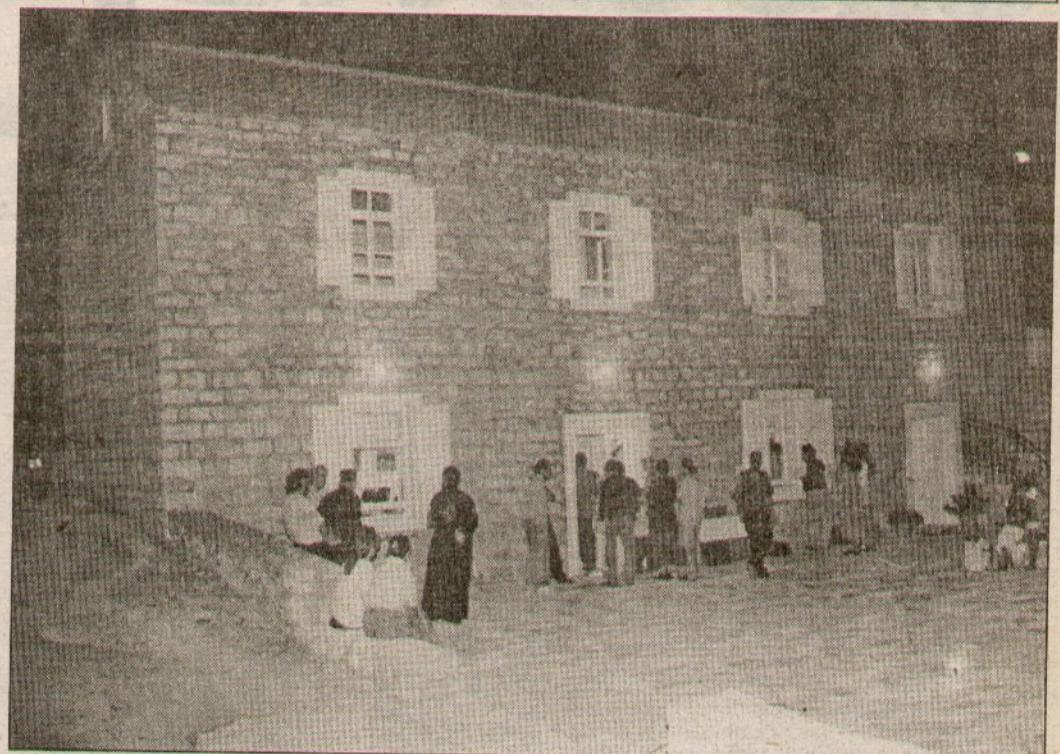
Завршена је изградња нове дигиталне телефонске централе у Будви, код БИП-а, почетног капацитета 1.024 пријељача. Послије монтаже која ће, како кажу у Пошти, бити обављена до половине октобра, централа ће бити пуштена у рад.

На нову централу моћи ће да се пријуљче сви они грађани који су изградили или купили станове у Вељком виноградима, као и на простору између ријеке Грбјанице и Маинског пута.

Око 8.500 претплатника, или двије трећине од укупног броја, сада посједује дигиталне пријељаче, а до 2000. године комплетна мрежа биће дигитализована, а из саобраћаја искључени сви двојнички пријељачи којих тренутно има око 1.500.

До 2000. године треба да буду изграђене и нове дигиталне телефонске централе у Бечићима и Ластви Гребаљској.

Д.П.

АКТУЕЛНОСТИ • АКТУЕЛНОСТИ • АКТУЕЛНОСТИ

МЈЕСТО ЗАНИМЉИВИХ ОКУПЉАЊА:

СПОМЕН ДОМ РЕЖЕВИЋИ

СПОМЕН ДОМ РЕЖЕВИЋИ**УСПЈЕШАН ПОЧЕТАК**

Званично отворен 22. јуна 1997. године, јавна установа Спомен дом Режевићи која се налази у реновираној згради некадашње основне школе у Режевићима, успјешно је реализовала 12 веома занимљивих културних програма и постала место окупљања тамошњег становништва.

Организован је шест занимљивих изложби југословенских сликара: Саше Ерновића из Подгорице, Душана Љубовића из Београда, Игора Цвејановића из Новог Сада, Мирјане Јовановић, Светислава Шљукчића из Београда и других. У сарадњи са галеријом "Мост" из Подгорице отворена је изложба слика Луке Берберовића, казала је за Приморске новине Оливера Франовића, директор ове јавне установе. Поред тога, каже она, Спомен дом је био организатор, и у помоћ манастиру Режевићи, домаћин прве ликовне колоније која се одржала овде, а која је окупила 10 сликара из разних места Југославије.

Да се и о другим програмима води рачуна, говоре и наступи глумаца Црногорског народног позоришта Слободана Маруновића и Гојка Бурзановића монодрама Потоња ура Његошева и Посланица Петра Првог. Одржане су и двије вечери поезије - Пера Зубца и Балше Рајчевића.

У Спомен дому формирана је и мала библиотека од 200 књига - поклон разних донација из овог краја. Прије доносије је Марија Босић, професор књижевности из Београда. Она је поклонила 80 књига, а исто толико и Оља и Мишко Франовић. Двадесетак књига поклонио је Башко Пе-

разић

- Све ове акције - каже Оливера Франовић - реализоване су уз свесрдну помоћ мјештана села Режевићи, Переziћија До, јавне установе Црнена комуна из Петровца, хотела Палас и Кастел Ластва у Петровцу, а поготово игумана Мардарија из манастира Режевићи.

Занимљиво је да су све приредбе у Режевићима добро по-сјећене.

Крајем октобра, по ријечији госпође Франовић, планирано је одржавање манифестије Дани маслине, чији је циљ да се значајне валоризује маслина - симбол словенског југа, вјековни пратилац културе луди овог подручја.

22. новембра обиљежиће се годишњица рада ове јавне установе.

Р. ПАВИЋЕВИЋ

**XIX САЈАМ ГРАЂЕВИНАРА
РАЗНОВРСТАН ПРОИЗВОДНИ ПРОГРАМ**

У просторијама Јадранског сајма одржан је XIX по реду сајам грађевинара. Ова традиционална смотра окупила је, у трајању од 15. до 19. септембра, 70 излагача из наше земље, а представило се и појединачно предузеће из Македоније, Аустрије и Италије. Афирмисана предузећа и градитељи показали су разноврstan производни програм, без обзира на све економске тешкоте које прате грађевинство последњих година у Црној Гори и Србији.

Стално посјећивање европских сајмова, присуство, сарадња наших стручњака у иностранству, затим појава и улагања приватних инвеститора знатно су побољшани, чак понедјеље иду и у сам европски врх у овој гранци привреде. Посјетилац овог сајма је у прилици да примијете висок техничко-технолошки ниво у свим областима грађевинарства високоградње и нискоградње, најквалитетнијих производа грађевинског материјала. Представљени су и неки нови заштитни инсталациони и изолациони производи, затим модерна грађевинска механизација.

Министар грађевинарства у Влади Црне Горе, проф. др Радован Бакић, отварајући овогодишњи сусрет грађевинских пројектаната, инвеститора и изvođača, посебно је истакао:

- Влада Црне Горе подстиче опоравак грађевинарства обезбеђивањем средстава за инвестиционе захтаве, инсистирајући на потпуној приватизацији, обезбеђујући кредитна средства за неке раније започете, а незавршене стамбене и пословне објекте у Републици.

Највећи број грађевинских предузећа међу излагачима су приватници. Додељене су многобројне награде у области креације и производње грађевинске стадијарске и опреме. Нагrade су добили и грађевинска кућа "Домис" из Ниша, и то нас је подстакло да разговарамо са директором фирме Радом Симовићем:

- "Предузеће постоји од 1980. године и бави се фасадном столаријом од 1990. године, постојије најбоље у производњи и дизајну простора и врата на југословенском тржишту". - Говорићи о тржишту у процентима Симовић твrdi: - "Пледесет процената производње чини југословенско тржиште, а четрдесет процената својих производа пласира у Македонији, Русији, Украјини, Чешкој и Словачкој. То потврђује и прва награда на Скопском сајму намјештаја и грађевинарства". Директор "Домиса" вјерује да ће својим производима у наредној години освојити западноевропско тржиште.

И ове године су наме представили традиционално: "Први мај" из Чачка, нудећи широк пласман производа у оквиру хемијске индустрије, затим Жељезара из Никшића својим производима од квалитетних и легираних челика. Бројним појетицима застматеће, сигурно, присуност малог броја грађевинских производа из Европе, што потврђује податак да су међу излагачима само били Италија, Аустрија и Македонија.

М. ПЕТРОВИЋ

**ЈДЕЦА ИЗ ТРЕБИЊА
НА МОРУ**

Посредством Кола српских сестара из Будве, у Бечићима је средином септембра боравило око четрдесеторија дјеца погинулих бораца из Требиња. Боравак им је био обезбијеђен у хотелима "Монтенегро А" ПТТ Србије, "Нафтагас" Нови Сад и "Белвиј-Имобилија", као и у одмаралишту "Лахор" Приштина. Дјеца из Требиња су остала десетак дана, проводећи највећи дио времена на прелијепој Бечићкој плажи. О дјечим радостима на мору није потребно посебно говорити.

Чланице Кола српских сестара су за дјецу из братске Херцеговине приредиле 19. септембра 1997. године, посебно је организована сајам грађевинарства у Требињу, а спремност да их приме и прихвате и угосте поново су показали у хотелу "Монтенегро А" ПТТ Србије.

Д.Ц.

Поштански фах 14, 85310, Будва.

Телефони (086) 51-487 (Редакција), 52-024 (Општа служба). Телефакс 52-024.

Број жири-рачуна: 50710-603-5-2853 код НБЈ-ЗОП Будва.

Годишња претплата 40 динара, полутора годишња 20 динара.

Штампа НЈП „Побједа“ Подгорица

Рукописи се не враћају.

ПРЕДСЈЕДНИЧКИ ИЗБОРИ '97 • ПРЕДСЈЕДНИЧКИ ИЗБОРИ '97 • ПРЕДСЈЕДНИЧКИ ИЗБОРИ '97.

ТРИБИНА ДЕМОКРАТСКЕ ПАРТИЈЕ СОЦИЈАЛИСТА ЦРНЕ ГОРЕ У БУДВИ

КОРАК У ВЕЛИКЕ ПОДУХВАТЕ

Криза у ДПС-у је довела до стварања двије јаке партије које ће играти значајну улогу у политичком животу Црне Горе и Југославије у будућности, наглашено је на овом скупу

Мирољуб Периловић

вић. Присутни су били и Милутин Лалић, потпредсједник Владе Републике Црне Горе, Бранислава Лијешевић, министар културе, Иво Арменко, министар туризма, Драган Дулетић, потпредсједник Скупштине општине Будва, Вукашин Марковић, секретар Општине.

Предсједник Општинског одбора ДПС-а Будве Ђорђе Приболовић је тренутну политичку ситуацију у нашој општини оцјенио сложеном, констатујући да је напуштањем ове партије од стране предсједника Општине и једне групе дошло до подела у чланству. Приболовић је изненадио све своје ујерење да се партија на овај начин ослобођа „људи анахроничних политичких погледа и застарјелог метода рада у политици“. Они се никада нијесу трудали да придобију гласове бирача већ су једноставно освајали партијске органе и на тај начин под своју контролу стављали резултате рада политичара који су радили директно са грађанима, категоричан је био предсједник ДПС-а Будве.

Ђорђе Приболовић се такође осврнуо и на потписани Споразум о минимуму принципа за изградњу демократске инфраструктуре у Црној Гори, нагласивши при том, да је овим актом преузета обавеза за преиспитивање организације власти у правцу захтјева за њеном децентрализацијом. Не смијемо више дозволити да нам локални потенцијали у људима, идејама, материјалним и финансиј-

ским могућностима остају неискоришћени и запретани у сивилу провинције - рекао је Приболовић.

Говорећи о туризму, Приболовић је додао да га једино радују позитивни трендови у посљедње двије године у нашем повратку на светско тржиште: - Прошле године смо остварили 42.000 ноћења странаца, ове године 100.000, идуће године сигурно 200.000. Ово су подаци само за „Будванску ривијеру“. Право на ову процјену имамо зато што смо за идућу 1998. годину већ потписали уговоре са ТУИ-јем и Некерманом, великим европским тур-операторима. За њихов долазак се морамо добро припремити.

Осврнуо се и на усјечшу сарадњу са Владом Црне Горе. Влада је успјела да нам пријести велики проблем везан за долазак странаца - проблем виза. Право рјешење је укidanje виза на савезном нивоу. За припрему сезоне Влада је за „Будванску ривијеру“ издвојила три милиона њемачких марака за 1996, а 1,2 милиона америчких долара за 1997. годину. Предузеће је ове године самостално уложило 12 милиона динара у припрему туристичке сезоне.

Говорећи о отпуштању већег броја радника, Приболовић је утврдио да нико од радника „Будванске ривијере“ по основу исказаних технолошких вишака неће остати без посла, и да неће добити рјешење о престанку радног односа. Циљ предузетих мјера је побољшање материјалног статуса предузећа, подизање квалитета услуга, повећање радне дисциплине и одговорности у раду. Синдикату је већ понуђен на усаглашавање и потписивање појединачни колективни уговор, а ради се и програм рјешавања технолошког вишака запослених.

Потпредсједник Скупштине општине Будва Драган Дулетић је рекао: - Исконска потреба грађана Црне Горе је да живимо у Савезној Републици Југославији, да живимо у миру, равноправно, културно и у систему нормалних односа вриједности. Да живимо у разликама које не треба да нас забрињавају, већ да им се радујемо и да покушамо тако различити створимо државу Црну Гору и СРЈ

Потпредсједник ДПС-а Црне Горе и предсједнички кандидат Мило Ђукановић је рекао да се пред Црном Гором и Србијом отварају боље странице живота. Криза је довела до стварања двије јаке партије које ће у будућности играти значајну улогу у политичком животу Црне Горе и Југославије. Та криза је довела до бољштка у ДПС-у. Свака партија има онолико будућности колико окупља младих људи. Отворила је и ова криза у Црној Гори неке нове видике. Препознали смо који је то корпус заједничких питања.

Мило Ђукановић

Светозар Маровић

ГЛАВНИ ПОЛИТИЧКИ ЦИЉ

Потпредсједник ДПС-а Црне Горе Светозар Маровић је рекао да су се проблеми појавили у току или послије, а не прије избора, како је на трибини у Петровцу твrdio Момир Булатовић, предсједник Републике Црне Горе. Никада нико у ДПС-у није doveo u pitanje Savезнju Republiku Jugooslaviju. To je bio i ostaо naš glavni politički cilj. Podjela na one koji su za i one koji su protiv Jugooslavije je izmišljena politička podjela. Ne mogu da kažem ni da je predsјednik Rепублике Црне Горе против СРЈ. To ne bi bilo ni realno.

у којој ће сваки грађани имати загарантovana prava i slobode. Ali i elementarnе gрађanske obaveze da aktivno dopriносе da svako pojedinačno i svi zajedno живimo bolje, humanije, socijalno pravčnije, bogatiјe, doстојanstvenije. Управо онако kako to priличi ljudskom роду i dруштву u čelini, onako kako живе gрађani razvijenih evropskih kultura i civilizacija.

-Ујверен сам, као и већина грађана Црне Горе и наше општине, да и на овим изборима и овога пута мора побијediti politika koja se zalaže za daljnju afirmaciju i zaštitu državnosti Црне Горе u zaјednickoj Saveznoj Republiци Југославiji, zemlji koja je neosporno наша судбина, завјет наших предака, наша realnost i najveći politički i ekonomski interes ogromne većine gрађana Црне Горе. Наша је жеља да живимо u međunarodno признатoj državi СРЈ potpuno ravнопravno sa gрађanima Srbije bez bilo

каквог osjećaja superiornosti drugih ili, pak, nepotrebne зависnosti i osjećaja infieriornosti u odnosu na druge. Желимо да живимо u državi u kojoj ће biti usaglašeni ustavi њениh federalnih članica sa Saveznim ustavom, u državi vladavine prava, a ne karakterističnih moćnih političkih egoentričkih.

Борко Лазовић у програму ДПС-а препознаје једну од најдемократских партија због чега се за њу и везао од самог почетка. Потpisivanje sporazuma sa opozicijom je najbolji dokaz, smatra on, koliko наше руководство i наša партија, misle o demokratizaciji. Та демократизација ће захватити и област локалне самоуправе.

Владо Митровић сматра да све функционише као и приje krize. Све што се дододilo било је позитивно, јер је ослободило велику енергију за велике подухвате.

Тадија Николић је рекао да ова политика нуди наду, нарочито за младе. Наши генерацији младих заслужује да има отворен put prema svijetu i svijet otvoren put prema nama. Таквим оцјенама се у име младих Budve пријужила и Мира Марковић, пожељевши, поред осталих, успех и победу Милу Ђукановићу на предсједничким изборима у Црној Гори 5. октобра.

Светозар Маровић је нагласио да суштина читаве кризе није настала у вези са Југославијом ни због удаљавања од СПС-а, ни због одступања Владе од програма ДПС-а, као ни због оптужби о криминализацији друштва. Суштина читаве ствари је у политичком покушају slabљења, чак i političke "liktvidnosti", предсједника Владе. Почело је нападима предсједника Српске радикалне странке, дефинитивно уобличено dnevničkim

близицима. Једно време због економског развоја Црне Горе темељи на развоју туризма, поморства, пољопривредне производње, и посебно, производње хране. Оптимиста сам и зато што у Црној Гори морају да побиједе и правда и истина.

-У руководству Црне

Gore niko ne radi prema Jutisnjare. Oni smo iskriveni prema novim Jutisnjare i u mjuverujemo. Sve nešporazume koje se javlaju

u mjuveru, ali i u mjuveru

zajednicu, i u mjuveru

ИЗБОРНА КОНФЕРЕНЦИЈА ДЕМОКРАТСКЕ ПАРТИЈЕ СОЦИЈАЛИСТА БУДВЕ

ДОСЉЕДНОСТ СВОЈИМ ПРИНЦИПИМА

- Нико од нас није за било какву Југославију, већ смо се одлучили за Савезну Републику Југославију, за Републику која је дефинисана Уставом из 1992. године - нагласио је Момир Булатовић.
- За предсједника Општинског одбора ДПС-а изабран Станко Гиговић, а за секретара Извршног одбора Станко Асановић

Момир Булатовић је 6. септембра на изборној сједници Општинске конференције ДПС Будве, којој је присуствовало више од 500 делегата, чланова и симпатизера, објаснио како је дошло до идентификације раскола који су у овој партији још одраније били пријетни.

Булатовић је поновио да су главни сукоби избили на површину онда када је друга струја изнијела своје ставове ивићања о првјем амбарно-правног устројства и када је покушала да стави тачку на било коју расправу о злоупотребама извршне власти у Републици.

- Нико од нас није за било какву Југославију која не би поштовала равноправност република и била монархистички уређена, која би била држава заснована на владавини било ког национализма. Ми се нијесмо определили за било какву Југославију. Ми смо се одлучили за Савезну Републику Југославију, дефинисану Уставом из 1992. године и не треба нам „димна завјеса“ којом се проглашавањем неких „унитаристичких планова“ треба да догоди нешто што ће угрозити Црну Гору, - рекао је Момир Булатовић.

По његовим ријечима, колико год је Црна Гора заинтересована за равноправност са Србијом, из свих контаката које имам, схватио сам да је и Србија веома заинтересована за равноправност Србије и Црне Горе. Јер, Србија треба да афирмише и свој унутрашњи демократски развој успостављајући равноправне релације са Црном Гором. И унутар саме Србије постоје битне и велике разлике које треба

разрјешавати такође демократским путем и демократским средствима, разлике које ми овде познајемо као проблем Косова, Војводине и свега осталог.

Осврну се и на најаве у републиčkoj скupštini за мијењање Устава Републике Црне Горе којим би се посебно нагласила њена државност. Наспрам таквих тежњи стоји један одговорни посланички клуб угледних, часних и поштених људи, а то је клуб Демократске партије социјалиста. Он је рекао да се пред народом не може више замагљивати истину о Црној Гори и Савезној Републици Југославији, а та истину ће се показати и на наредним изборима.

Осврнући се на приговоре присталица Мила Ђукановића по којима се он, највише, посвађа са својом државом, Момир Булатовић је рекао: - Није се предсједник посвађа са својом државом. Он се посвађа са не више од пет државних функционера, који су, најжалост, толико добро распоређени да им се готово апсолутно не може ништа.

Циљ Демократске партије социјалиста и предсједника Републике Црне Горе је, не - да Црна Гора нема владу и да нема власт, већ - да има много бољу владу и власт од ове, и да та влада и та власт боде штите интересе Црне Горе и Савезне Републике Југославије.

- Ми се морамо заједнички, и у политичком и у гра-

ПРОТИВ ЗАМАГЉЕНИХ ИСТИНА

- Ми смо већ јавно саопштили да смо веома забринuti споразумом између „отцијељеног“ крила ДПС и опозиционих партија, из простога разлога што у њему нема ни једног јединог слова о Савезној Републици Југославији. У споразуму преамбуларни дио не постоји. У преамбуларном дијелу има неколико веома упечатљивих чињеница. Предвиђено је да Црна Гора мора, спо-

Момир Булатовић

Жарко Мировић

разумом свих потписника и свих странака, да створи услове, да се на бази некаквог демократског минимума, укључи у демократски развијени свет, те да је тај споразум историјски тренутак који представља консенсус опозиционих странака - рекао је Момир Булатовић.

Булатовић је изненадио још један важан детаљ: Влада Црне Горе је позвала ОЕБС да дође на наше изборе, иако није надлежна да позива међународне организације и институције, него треба да се обрати Савезној држави да она да гаранцију, дипломатске имунитете и, коначно, визе за улазак у нашу земљу, уколико су потребне.

Ђанском смислу, супротставити покушајима стварања приватне државе. Дана је на сцени у Црној Гори покушај стварања приватне државе господина Мила Ђукановића. Тај покушај је толико појављено снажан да данас у парламенту готово и да нема опозиционих политичких партија. Да нема овога клуба Демократске партије социјалиста и неколико посланика из Народне странке др. Божидара Бојовића, очигледно би успјели у намјери да формирају јединствени „реформски блок“, који би подржавао неке квазиформе, које имају за циљ да замагљују стварну суштину стања у Републици - рекао је Булатовић.

У бројним дискусијама изненада је оцјена да је Демократска партија социјалиста, на челу са Момиром Булатовићем, остала до следећа принципијала којима је ова партија добила изборе.

Предсједник Скупштине општине Будва Жарко Мировић је оцјено да је изборна конференција веома значајна ради стабилизације и консолидације Демократске партије социјалиста на одредбама изборног програма ДПС-а.

- Нека друга решења, која нам неки други нуде, и сами знају, не могу проћи. Јер, добро је познато да су грађани овога краја чврсто заједнички живот Црне Горе и Србије, зато што нам само стабилна Југосл

авија гарантује опстанак. Ми стојимо на чврстим позицијама да се тиме афирмише и Демократска партија социјалиста као симбол државног устројства Савезне Републике Југославије - сматра Мировић.

Владо Кажанега је рекао: - „Премијер Мило Ђукановић ових дана у својој дискусији често помиње наводне рампе у Пријепољу. А ја кажем, прву рампу је он ставио када је наша партија предложила кандидата за предсједника Републике. У Будви се, на волшебан начин, дододило да су рампом спријечили предлог, онај који је потекао од чланства, да кандидат буде Момир Булатовић. Ђукановићеве рампе видим и у Милочеру. Прије неки дан сам их видио и у хотелу „Маестрал“ када радници нијесу дали да у њивовом хотелу одрже састанак. Милова рампа је на „Побједи“, на Телевизији Црне Горе...

Првоборац овога краја Пеко Лижешевић је ријечи Мила Ђукановића како је Црна Гора неравноправна и понижена, које се ових дана јавно чују по Црној Гори, очигледно би успјели у намјери да формирају јединствени „реформски блок“, који би подржавао неке квазиформе, које имају за циљ да замагљују стварну суштину стања у Републици - рекао је Булатовић.

Изабран је и нови општински одбор ДПС-а Будве чији је предсједник Станко Гиговић, директор Службе платног промета у Будви. Општински одбор је изабрао и свој Извршни одбор, за чијег је секретара изабран Станко Асановић, директор Туристичког центра у Будви.

У дискусији су још учествовали Станко Гиговић и Станко Поповић.

Драган Цвијовић

СКУПОВИ

ПРОШЛОСТ У САДАШЊОСТИ

- У Петровцу одржан научни скуп о истраживању и сакупљању историјске грађе о Паштровићима

У Спомен дому Црвене комуни у Петровцу 14. и 15. септембра, одржан је дводневни консултативни скуп познатих историчара, научних и јавних радника, о даљој организацији рада на сакупљању историјске грађе о Паштровићима. Скупу је присуствовало тридесетак реномираних научних и јавних радника из Југославије. Између осталих, учествовали су Драгутин Вукотић, предсједник Црногорске академије наука и уметности, Радомир В. Ивановић, академик, Зоран Лакић, академик, Ерих Кош, академик, др Рајко Вујчић, др Душан Мартиновић, проф. др. Радоје Павловић, мр Чедо Драшковић, мр Ленка Челебић, проф. Момчило Вукчићевић, проф. Марко Суђић, народни херој Светозар Вукмановић-Темпо.

Поздрављајући учеснике скupa, мр Жарко Мировић, предсједник Скупштине општине Будве је рекао да богата прошлост и садашњост Паштровића, даје велики основ да се на стручан и научан начин обраде друштвене одлике и прилике овог краја. Богата револуционарна прошлост, отпор вољи силе наметнуте споља,

пројекта истакао је да овај амбициозан пројекат по-дразумијева мултидисциплинарном приступом.

Добро је што се са сакупљањем историјске грађе већ почело, али се мора утврдити систем ефикасности и пута до одређеног циља. Овим послом, веома озбиљним - рекао је он - морамо одужити дуг према прошлости, садашњости, а по-того будућности.

Како је истакао, пројекат ће се бар на почетку, састојао из четири књиге: Мемоари, Грађа, Зборник о Паштровићима, и Библиографија о Паштровићима

Права књига Мемоари садржала ће казивања стотинак свједока, а њена промоција ће бити 14. септембра 1998. године. Друга књига Грађа, ће бити завршена до 14. септембра 1999. године, трећа Зборник о Паштровићима ће бити промовисана 14. септембра 2000-те године, а Библиографија о Паштровићима, четврта књига 14. септембра 2001. године.

Овакав пројекат, могао би да служи највећим и репрезентативним институцијама и имао би пуно научно и друштвено признање - рекао је академик Зоран Лакић.

кић. Он је нагласио, да се о Паштровићима и до сада доста писало, али је остало пуно простора и за овакве озбиљне подухвате. Лакић је сугериса да се пројекат допуни књигом народних обичаја из Паштровића и да се предложена едиција повећа за још двије књиге.

- Концепција пројекта је веома озбиљна - рекао је др Душан Мартиновић и предложио да пажњу треба посветити штампару овога краја Стефану Паштровићу, који је књигу Зборник за путнике штампао прије 400 година. Такође би било потребно, по оцјени Мартиновића библиографски обрадити знамените личности Паштровићког краја, и тиме би пројекат још више добио значај.

По ријечима проф. др Радоја Пајовића, ријеч је о мукотрпном послу који траји веома дужи дуг према прошлости, садашњости, а по-того будућности.

Пајовић изражавајући ре-

зерву, да ће толико силна грађастати у четири књиге, питајући се шта са објављењем грађом о Паштровићима.

Мр Ленка Челебић је најавио неколико типова докумената који би могли послужити за истраживање. По њеним ријечима то се односи и на својевремену емиграцију житеља са овог подручја и поступак оставнице иметка у завичају, као и на многе друге уговоре.

Проф. Марко Суђић, по-здрављајући намјеру Одбора за сакупљање историјске грађе о Паштровићима, каже да ће се на овај начин сачувати богата традиција и историја овога краја. Са овом оцјеном, сложио се Симо Арменко, истичићи важност пројекта за Паштровиће. Он се заложио за конкретну израду пројектног задатка и рокове његовог завршетка.

По ријечима Панте Ми-

тровића, Одбор за сакупљање грађе који броји око 120 људи, за годину дана учињио је много иако би око цијelog пројекта, како је нагласио, држава имала послу. - Без обзира на велики посао који нас чека - рекао је Митровић - одржавање овог веома стручног и компетентног скупа веома је успјело и то нас радује.

Послије дводневне, веома занимљиве расправе, закључено је да се ради о пројекту који захтјева мултидисциплинарни приступ.

Истраживање, сакупљање и објављивање историјске грађе били су завршени до 14. септембра 2001. године.

Нови састанак Одбора за сакупљање историјске грађе о Паштровићима одржава се за мјесец дана у Петровцу. Том приликом биће одређени стручни тимови за појединачне области овог изузетно значајног пројекта.

Ранко Павићевић

Богата прошлост и садашњост:

Петровац

НА ВРХУ ПЕРА

БЛАЖУ СЕ ХОЋЕ...

Зове се Блажко Нововић. Надимак - Кенеди. Личи по прилично на бившег америчког предсједника. Пропутовао је, баш као и славни Чон Фицгералд, цио свијет, али другим послом и о свом трошку. Блажко је дуго година јео хљеб морнарски са девет кора, обишао све континенте, веселио се у свим већим лукама свијета. Одавно се насељио у Петровцу, сада је радник Компаније „Меркур“ у Будви.

Прије неки дан Блажко је пронашао повелик пакет. Био је загубљен на простору између пицерије „Бис“ и ресторана „Акваријум“. Вриједан, послије се установило, 5.000 динара. Припадао је породици Личанин из Приједора, којој је и враћен. И то захваљујући Блажу који је „проналасак“ одмах пријавио властима.

Овај лијеп гест нашег суграђанина свакако ваља захваљити, и то са задовољством чинимо. Но, постоји разлог за још који новински ред. Блажко Нововић је лани, у среду сезоне, у Петровцу пронашао мушки ташну у којој је било више од 12.000 марака, чекови, документа и друге вриједне ствари које су припадале једном директору из Београда. Враћено му је све уредно, пошто је Блажко однио ташну у станицу милиције. И прије тога у неколико наврата поморац Нововић је налазио и враћао вриједне ствари, као у Петровцу, тако и у неким лукама свијета. Укупно је, како сам каже, шест пута био срећни налазач. И сваки пут изгубљене ствари су дошли до власника. Некад је Блажко добио поштenuнакнаду од власника, чешће је то изостало. Сам каже, да то и није важно, јер он никад нема дилеме када нешто пронађе: увијек тражи власника. Стога се, ваљда, Блажу и хоће да налази изгубљено. С.Ш.Г.

ЕПИЛОГ ЈЕДНЕ ПРИЧЕ КОЈА ЈЕ ДУГО ЗАБАВЉАЛА БУДВУ**„ЕДИ КЕЛН“ ЈЕ ОТПЛОВИО**

Јахта „Еди Келн“, која је мјесецима била предмет пажње у будванској општини, али и широм Црне Горе, напустила је наше територијалне воде. Из каторске лuke испловила је за Италију и то под старим именом „Глаукаф“.

- Пошто је коначно утврђено да је њен власник господин Карл Конеке из Келна, и након што су измирењи сви дугови луци и полицији за њено чување, услиједила је дозвола за испловљавање јахте из наших вода, рекао је Никола Драгомановић, шеф Лучке капетањије у Котору.

Јахта, која вриједи око два милиона марака, постала је предмет медијске (али и друге) пажње 18. априла ове године пошто је неовлашћено испловила из будванске луке, где се налазила прије тога, и упутила ка Зеленици. С њом је у Будву, прије годину и по дана, упутио Волфрам Шулц на основу купопродајног уговора који је склопио Карлом Конекеом. У уговору је стајало да је вриједност трговине пола милиона марака. Пошто, по свој прилици, Шулц није исплатио померну суму долази до судског спора по тужби Конекеа. Привредни суд из Подгорице издао је забрану испловљавања, али је у априлу јахта побјегла из Будве. Срећом, била је потом под контролом наших власти, у Боки Которској. За вријеме док је била усидрена у Будви јахтом се увек тровало иако је била предмет судског спора. Купио ју је Бернард Роланд Оберст из Хамбурга и то од Шулца који је био у спору са Конекеом. Убрзо потом стиже и нови купац - Јирген Букер, такође Њемац. Он купује јахту на име фирмe „Цест инвестмент“ коју је основао у Црној Гори када је проглашена за „оф шор“ зону. Пошто није могао да је региструје код нас продаје је Хансу. Ј. Милеру који је региструје на своје име у Њемачкој. Господин Милер је имао пловидбену дозволу, али лучке власти у Котору нијесу дозволиле да јахта исплови. Тражили су да се коначно утврди чија је она заиста и да се дугови измире. И пошто је то коначно учињено, јахта је напустила наше воде.

За вријеме боравка у Будви људи који су чинили посаду ове јахте, остали су дужни и нашим суграђанима. Дио паре за коришћење веза у градској луци је, вјерујемо, надокнађен. Но, по свој прилици остали су кратких рукава будванској угоститељи који су насиједали причама „бизнисмена“ из Њемачке о томе како ће на нашој обали градити велике и скупе хотеле и улагати у друге објекте.

С. Грегорић

ДРУГИ ПИШУ

ПОЛИТИКА

БЕЖИЧНИ ТЕЛЕФОНИ КРАДУ ИМПУЛСЕ

• Како компанија може да разговара на ваш рачун, а да му ви, не знајући, у то ме помажете

Безгјантски или, како се чешће називају, бежични телефони, према статистици „Телекома Србије“, у 60 одсто случајева узрок су сметњама на везама, а због њих често долази и до спорова због увећаних телефонских рачуна.

У Нишкој радиој јединици „Телекома Србије“ изражавају негодовање што се код нас све чешће користе неатестири

телефонски апарати, обично купљени на бувљацима. По прописима, бежични телефон може и код нас да се користи, али само у једном стану, да би се избегло постављање додатних инсталација. Такође, по важним прописима, ако се слушалица безгјантског телефона изнесе из стана, то више није телефонија, већ залази у другу обlast везе.

ПРИЧЕ С ДРУГОГ ҚОДОСЈЕЌА
САВО ГРЕГОВИЋ**ПОСЛЕДЊИ ДОЛАЗАК ДЕЈВИДОВ**

• Хаљен био јуаш којим ћорак ходих и знак који видех реч шијо чух и хвала свештосши врх мора и брејова модрих шијо ме шужна у сну обасјала...

(Миодраг Тришковић)

је овде, где га је срце вукло. Драгог госта, који је последњи залазак сунца видио на чудесном острву, одакле је кренуо на своју звијезду, испратили су стари пријатељи. Док се поздрављавала с њима, уз ријеку сузана, удовица Сузан Бартлет је обећала: доћи ћу додатине. Са сином Џејмсом. Ради успомене на Дејвида, због вас. Због „сунца“ који је био наш највећи пријатељ.

Зимске магле и пролећне олове над Брајтоном, издржавајуће убудуће Сузан Бартлет, сама. Преостаје јој да уради један не велики посао, који је Дејвид спланирао, а није довољан. Са запуцима и апартманом с бројем 83.

Препрека за нас нису постојале, прескакали смо их, говорио је центалмен Дејвид Бартлет, који је презирао лаж, а стисак руке пријатељима које су стекли тамо даљоко у пројакованој земљи. Кренули су на дуг пут преко Темишвара, Београда, путовали данима до љепотане, свеца туристичког светостефанског где су их чекали младићи и апартман с бројем 83.

Препрека за нас нису постојале, прескакали смо их, говорио је центалмен Дејвид Бартлет, који је презирао лаж, а стисак руке пријатељима које су стекли тамо даљоко у пројакованој земљи. Кренули су на дуг пут преко Темишвара, Београда, путовали данима до љепотане, свеца туристичког светостефанског где су их чекали младићи и апартман с бројем 83.

Долазили су те, наредне, па оне следеће године. Пресрећни што су ту са својим пријатељима, угоститељима, који за разлику од осталих у свијету имају обичај да своје гости чашчавају на два мјesta: у хотелу и код својих кућа. Да их одводе у госте код својих родитеља који још напасају стада на планинама око Никшића, саде лук у бјелопавлићкој равници, лове укљење по Скадарском језеру. Срећни што-тим драгим људима могу да се за гостопримство не-виђено одуже на свој, британски, и он који су то мање. Грешнике и богате смртнике. Могуће је сваким да је његов објектив у једном тренутку ухватио и немирни суграђанина Кирка Дејвиса. Могуће, али је тешко повјеровати јер Дејвид више не станује на овој планети. У Брајтону су сада његова удовица Сузан и син Џејмс.

У љето деведесет и шесте стигли су на мој други колосјек Дејвид и Сузан. Пото је на Светом Стефану провели седамнаест за редом одмор, обишли све бројне пријатеље у Будви и околини, спаковали кофере и начинили план за наредно љето. Ово деведесет и седмо које нам је управо побјегло односно сунце на неки други крај кугле чији смо станари. Уз лозовачу коју су разблаживали топлим осјесима Бартлетови су ми причали како су, трагајући за пријатељима, стigli у наше крајеве. Било је пролеће, осамдесет и пете, магловито, острошко, с пуно киш. Високи Енглез је у својој малој радњи у Брајтону тога јутра превртао старе фотографије и проспекте, које је сакупљао. Пото је запасио необичну слику полуострва, сликаног у љетњији сутон, када последње зраке тону низ пучину, које је истрачало из зелене оазе који корак у воду, отрчао је до Сузан. Сав узбуђен Дејвид је диктирал одлуку коју је брзо доносио: љетос могу да се за гостопримство не-виђено одуже на свој, британски, и он који су то мање. С малим поклонима и великом захвалношћу која се изражава на посебан начин; климањем главе и отварањем капије старе куће у Брајтону.

Дошли су Дејвид и Сузан на Свети Стефан и љета тогопрототипа што су ту са својим пријатељима, угоститељима, који за разлику од осталих у свијету имају обичај да своје гости чашчавају на два мјesta: у хотелу и код својих кућа. Да их одводе у госте код својих родитеља који још напасају стада на планинама око Никшића, саде лук у бјелопавлићкој равници, лове укљење по Скадарском језеру. Срећни што-тим драгим људима могу да се за гостопримство не-виђено одуже на свој, британски, и он који су то мање. Грешнике и богате смртнике. Могуће је сваким да је његов објектив у једном тренутку ухватио и немирни суграђанина Кирка Дејвиса. Могуће, али је тешко повјеровати јер Дејвид више не станује на овој планети. У Будви, пребачен је у будванске Дом здравља, али помоћи није било. Срећни што-тим драгим људима могу да се за гостопримство не-виђено одуже на свој, британски, и он који су то мање. Грешнике и богате смртнике. Могуће је сваким да је његов објектив у једном тренутку ухватио и немирни суграђанина Кирка Дејвиса. Могуће, али је тешко повјеровати јер Дејвид више не станује на овој планети. У Будви, пребачен је у будванске Дом здравља, али помоћи није било. Срећни што-тим драгим људима могу да се за гостопримство не-виђено одуже на свој, британски, и он који су то мање. Грешнике и богате смртнике. Могуће је сваким да је његов објектив у једном тренутку ухватио и немирни суграђанина Кирка Дејвиса. Могуће, али је тешко повјеровати јер Дејвид више не станује на овој планети. У Будви, пребачен је у будванске Дом здравља, али помоћи није било. Срећни што-тим драгим људима могу да се за гостопримство не-виђено одуже на свој, британски, и он који су то мање. Грешнике и богате смртнике. Могуће је сваким да је његов објектив у једном тренутку ухватио и немирни суграђанина Кирка Дејвиса. Могуће, али је тешко повјеровати јер Дејвид више не станује на овој планети. У Будви, пребачен је у будванске Дом здравља, али помоћи није било. Срећни што-тим драгим људима могу да се за гостопримство не-виђено одуже на свој, британски, и он који су то мање. Грешнике и богате смртнике. Могуће је сваким да је његов објектив у једном тренутку ухватио и немирни суграђанина Кирка Дејвиса. Могуће, али је тешко повјеровати јер Дејвид више не станује на овој планети. У Будви, пребачен је у будванске Дом здравља, али помоћи није било. Срећни што-тим драгим људима могу да се за гостопримство не-виђено одуже на свој, британски, и он који су то мање. Грешнике и богате смртнике. Могуће је сваким да је његов објектив у једном тренутку ухватио и немирни суграђанина Кирка Дејвиса. Могуће, али је тешко повјеровати јер Дејвид више не станује на овој планети. У Будви, пребачен је у будванске Дом здравља, али помоћи није било. Срећни што-тим драгим људима могу да се за гостопримство не-виђено одуже на свој, британски, и он који су то мање. Грешнике и богате смртнике. Могуће је сваким да је његов објектив у једном тренутку ухватио и немирни суграђанина Кирка Дејвиса. Могуће, али је тешко повјеровати јер Дејвид више не станује на овој планети. У Будви, пребачен је у будванске Дом здравља, али помоћи није било. Срећни што-тим драгим људима могу да се за гостопримство не-виђено одуже на свој, британски, и он који су то мање. Грешнике и богате смртнике. Могуће је сваким да је његов објектив у једном тренутку ухватио и немирни суграђанина Кирка Дејвиса. Могуће, али је тешко повјеровати јер Дејвид више не станује на овој планети. У Будви, пребачен је у будванске Дом здравља, али помоћи није било. Срећни што-тим драгим људима могу да се за гостопримство не-виђено одуже на свој, британски, и он који су то мање. Грешнике и богате смртнике. Могуће је сваким да је његов објектив у једном тренутку ухватио и немирни суграђанина Кирка Дејвиса. Могуће, али је тешко повјеровати јер Дејвид више не станује на овој планети. У Будви, пребачен је у будванске Дом здравља, али помоћи није било. Срећни што-тим драгим људима могу да се за гостопримство не-виђено одуже на свој, британски, и он који су то мање. Грешнике и богате смртнике. Могуће је сваким да је његов објектив у једном тренутку ухватио и немирни суграђанина Кирка Дејвиса. Могуће, али је тешко повјеровати јер Дејвид више не станује на овој планети. У Будви, пребачен је у будванске Дом здравља, али помоћи није било. Срећни што-тим драгим људима могу да се за гостопримство не-виђено одуже на свој, британски, и он који су то мање. Грешнике и богате смртнике. Могуће је сваким да је његов објектив у једном тренутку ухватио и немирни суграђанина Кирка Дејвиса. Могуће, али је тешко повјеровати јер Дејвид више не станује на овој планети. У Будви, пребачен је у будванске Дом здравља, али помоћи није било. Срећни што-тим драгим људима могу да се за гостопримство не-виђено одуже на свој, британски, и он који су то мање. Грешнике и богате смртнике. Могуће је сваким да је његов објектив у једном тр

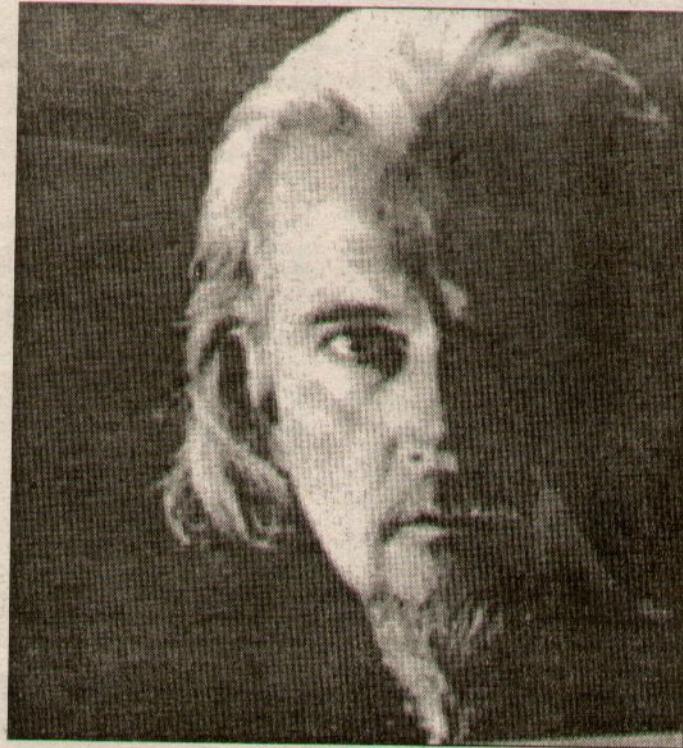
ИЗЛОЖБЕ

ОВАПЛОЂЕЊЕ ТРАНСЦЕНДЕНЦИЈЕ

Овогодишњи ликовни програм фестивала Град Театар битно је обогаћен пројектом под називом „Усредишавања“ сликара Драгана Мојовића чији је перформанс „Показ центра свијета“ (18. VIII) истовремено, означио и завршетак његове изложбе спика представљене средином августа у галерији „Санта Марија“. Драган Мојовић је, несумњиво, један од најзначајнијих представника наше савремене умјетности. На југословенској ликовној сцени појавио се седамдесетих година од када ствара и, како сам каже, „дејствује“ не одступајући од јасно заједничког определења уносећи смисао осврнуту у често ретардиране токове постмодерне. Учесник је већег броја групних и ауторских самосталних изложби и мултимедијалних перформанса, а, такође, и писац теоријских трактора који се односе на суштину сликарства и ликовних умјетности уопште. Добитник је низа запажених награда и признања од којих већина истиче: 1976 - Награда за сликарство на XI Бијеналу младих (Ријека), 1978 - Награда Х Меморијала Надежде Петровић (Чачак), 1980 - Награда „Политике“, 1989 - Награда за сликарство на XX Октобарском салону (Београд), 1991 - Премија градског фонда културе-Београда за изложбу „Обухват времена“, 1996 - Гран-при на IV међународном бијеналу умјетности у Горњем Милановцу.

„Благовест јутра“ назив је изложбе коју је Драган Мојовић представио у галерији „Санта Марија“. Ради комплетнијег увиђа да о каквом је ствараоцу ријеч, чини се неопходним истаћи да се у Мојовићевој изузетној личности преплићу дух научника, философа, ерудите и умјетника. Сагласно важећем принципу у естетици великих ренесансних сликара (Леонардо), Мојовић прихвата став да „између науке и сликарства не може бити разлике“ и да до ове разлике долази само уколико се наруши хармонија између једног и другог, односно ако, уз погрешан приступ, дође до деструкције једног од њих. Карактеристичним ликовним језиком овај сликар успијева да оствари равнотежу између идеје као производа умјетникове контемплативне активности ослоњене на рационалну анализу и опипљиве визуализације као резултата умјетничког делања. Несвакидашњим даром сликара-истраживача Мојовић своју концептуалну замисао визуелено оваплођује хиперреалистичким техничким поступком који код посматрача разбјуђује свијест оживљавајући реалност и афирмишући материју.

Дакле, преко хиперреалистичког ликовног поступка Мојовић

ДРАГАН МОЈОВИЋ

успијева да ствара „по природи“ односно да опредмеђује онако како је то већ природа урадила, али са битним укључењем себства кроз, чак, надреалан начин представљања управо те исте предметности и то у истраживачком процесу у којем се сликар препознаје као аутентично стваралачко биће оптерећено проблемом свеукупног осмишљавања егзистенције. Свој смисао, као и смисао своје умјетности овај сликар проналази у „истраживању средишта“ као суштинског онтолошког проблема. Подсјетимо да је појам „средишта“ један од темељних симбола, те

да се односи на само биће Божије, односно на примарни принцип из којег произиђе свеколико биће. То је средиште као првобитак, рука Божија, сведен на неколико основних архетипских симбола. То је средиште као центар свијета, односно центар свијести. Кроз слику која у свом иконографском слоју садржи визуелизацију архетипских симбола, Мојовић принцип „мислим, дакле јесам“ усаглашава са принципом „осећам, дакле јесам“. Овом релацијом која чини окосницу Мојовићеве аутентичне ликовне поетике сагледавамо и философски поступак, утемељен код предсократоваца, својења разноврсности објекта у природи на њихове основне праелементе (земља, вода, ватра, камен, јаје, крст...). У комбинацији ових праелемената кроз изложбу „Благовест јутра“ директно смо суочени са прачином Стварања. Кроз „Благовест јутра“ пред нама се открива онај тајновити тренутак додира Духа и Материје. Дух се оваплотио у Материји, или то оваплођење има смисла једино кроз хришћанско „благовјештење“. Једино Стварање оваплођењено „благовјештењем“ може довести до обнове иконског јутра, односно обнове дана, до обнове ноћи у којој смо на самом затварању изложбе могли да доживимо „Показ центра свијета“ (перформанс), у ноћи пред хришћанским Великим празником „Преображења Господњег“ (18. август). Перформанс „показ центра света“ показао је средиште у коме смо објавом споја бића и земље (сајење маслине), односно поново Духа и Материје, могли да доживимо и обнову сопствене свијести. И, не случајно, за „центр света“ је овом приликом изабран простор у чијој се средишњој тачки пројецирају линије које би могле да повежу шест сакралних храмова старе Будве и, није случајно, управо маслина на то животоносно дрво чије је симболично олопођење објављено ватрометом. Маслина представља карактеристично медитеранско стабло великог символичког богатства: мир, плодност, очишћење, снага, победа и награда. Христов је крст, према једној древној легенди, био начињен од маслине и кедра. У средњем вијеку симбол је злата и љубави.

Мојовићев „Показ центра света“ нас ангажовано позива на обнову умјетности кроз обнову свијести, позива нас на хумано пропистивање сопственог средишта, или према исказу аутора:

У савременом свету радикалне релативизације свеукупних вредности, где се све више губи смисао за оријентацију и нагло повећава број човеколиких људи збуњених у одређивању који смрт води унапред а који уназад, овако јавно дејство није само уметничка атракција, ни пук еколошки манифест. То је позив на обнову, буђење и развој оних темељних цивилизацијских мота, које су нам познате од искона, а сада чуче у добуком архетипском забораву. Освануло је време у коме је спасење уметности условљено спасењем човечанства, али и обратно.

Луција Ђурашковић

ПИСМА ИЗ БЛИЗИНЕ

Чедо Вуковић:

УЗГРЕДИЦЕ

Овај или онај Чернобил и Черна Гора и вјечити налази облака. Нијесмо ли постали злочићан народ? „Мријећи навикнути“ или, забоја - живећи навикнути? Живјеши - без челобитна клњања.

Сањам ли стравичне снове, буђење ми је стирашице.

Блајо заборављеним сновима - избјећи су наша надри-шумачења.

Кажем себи: Њећуј наду, макар иза шри брда. Заливај је кишама које не видиш. Заливај наду чак и сузама давно преминуле мајке. Јер то је моја-швоја нада.

Моћници не крију ријечи већ подземне кораке.

А какјем себи: Нека и швоја сјенка буде свјетлија од сиве свјетлости око шебе. И чујај се једнобојна сна у сну и на јави. И не-ка ши ријеч не држаш у сржи својој.

Говори као што живши, а живи као што ћовориш.

Сваке ноћи, прије сна, изводим на суђење минули дан: рекох ли, учиних ли како шреба? Сваког јутра, при буђењу, ојомињем се: Не хватај се у неколо и стирахуј само од нижега спаса у себи. Али, најшеше је своју ноћу ућућиши!

Ишак наређујем себи: Гледај далеко испред видика, мислећи на минуло вријеме; гледај помно унапријат, мислећи на оно што долази.

Ако нијесам доспјојан својеј времена, не могу се залатати за вријеме доспјојо човјека.

Стојиш ли, пријатељу, на било којој узвисини, не гледај остале шук низ стјерну носа својета.

Писац је необичан авантурист и самозванац - нека врста Шћепана Малој - иако сјисајашљеске ријечи не владају људима (за што се хоће друже и друже ријечи). Писац је крчмар који незваним гостима ћочи ненаручено ћиће у чаше од бијела звука.

Цијелог вијека сјисајашљеској шијешем себи једно писмо, а поштар ћа сашали о другима односим.

Који је писац највише ућишао на мене? - Чедо Вуковић, и то понекад, бојме, у шрошном смјеру. Шала или не?

Бојати сам онолико колико имам пријатеља. А схватај: и моје књиже хијеле би да стекну своје пријатеље, мени незнане.

Био сам знак узвика, а сага - знак шишана. И према изледу и у мислима.

Највише ме боле ријечи које нијесам изговорио. А колико је не-исказана блаћа, колико мудрости, горчине и сивила истих проби-праве?

Извор ћесме и приче стапао је жедан себе.

У мојем храму звона изнушта звоне.

Зар се небо истим гласом одговарајући, молитви и крику?

О чему ли сањаш, усамљена звијездо, у процијеју облака?

Не зови себе на своју жалбу - прије времена. Плач у ћесми зна бити прећећица зла. А ши? И кад је најшеше и кад околи сијева и шушњи - себе у помоћ позови.

Узалуд бјежиш, ријеко - удавиће ше веља вода.

Никако да докучим: ко узида црни камен у наше здање?

„Филозофија је крв Јолишике“ - сматрају Кинези, као да се је-јају Плашионова сна о Држави. Ми се на то са висине смјешкамо.

Корак са свијетлом вазда је ћубио корак у мени самом.

Гледао сам чудну шипу сјанарицу. Никад не слијеће на ову или ону трапу, већ на саме врхове дрвећа. Ујерена је, канџа, да се једино за то испишила. И да ћара ради ће расиће.

Ај, шешки ли сте нам, ви Ђорђи!

Да смо лаворанши, као што смо дискушанши и рејликанши, не бисмо друћима у леђа гледали.

Странке умјестио ћемена - природно, шакав је људски рељеф Црне Горе. Али, ојакуј ћемена у странкама!

Дућа је најљепши, најтромкији глас висина. А жеља: ши за блијеском дућних боја - у срцу, мислима и зјенама својим. Али, све што је леђотаја поруке - кратко ћије.

У ковницима кују се новци, мачеви, снови и - окови.

Море не чује хуку својих шталаса - мени је она намијењена.

Али чим затворим очи, мучи ме ћијање: Које зраке море убија, а које од себе одбија?

Каже се: „средстива јавно информација“. Зашићо „средстива“ - чија и чему - зашићо не гледашајаја времена? И зашићо „јавно“ - зар настрадам ћијој? И најљепши ћесми, радио и телевизија само ради информисаја ако ту сјеваралаштва, науке, културе, забаве...

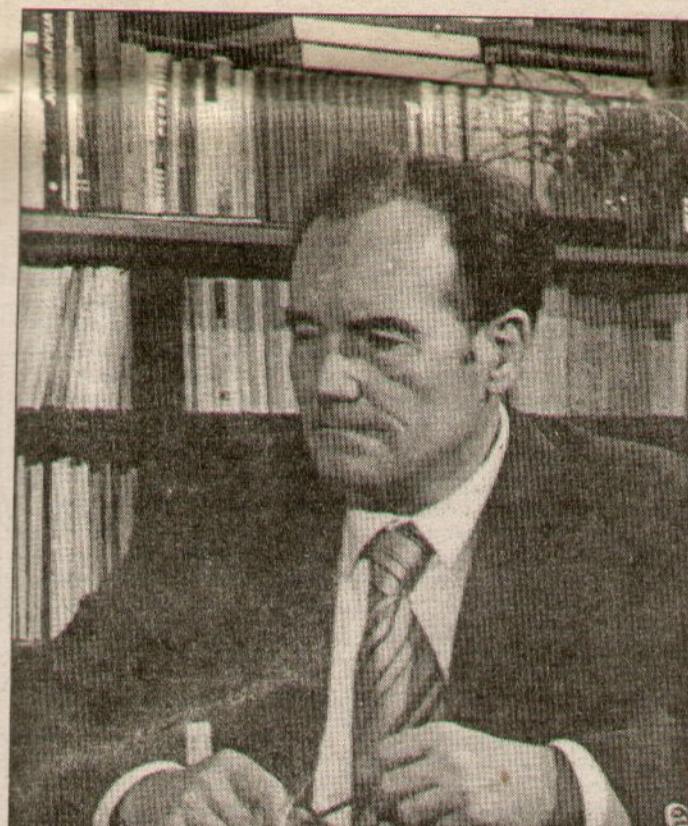
Усрддана кажем себи: Замисли ноћи небо - само шама открија ши звијезде, само у шама кујају збуњени сунцокрећи, само у шама гледам своју бијelu сјенку, само у шама слушам свијење иза зјеница и прихватајам се кресива, само у шама...

Боље је о некоме речи сијо ријечи мање него једну више но што је заслужио. Прехвала је рана на имену.

На длану клону ми ружа, и длан ми на сарпј замириса. А исти цвијећи не бере се гвадији.

Име нам дарују да бисмо га освајали цијелог вијека.

(Наслови се)

Пишиш Ти као себи- из будванске близине. Не бих оширио - од гуће прите били боли глава. Понудиши Ти трзотове країшкы атоф-штешми, па бирај зрно џо зрно - ово хоћу, ово нећу.
Ако кажем, кајаћу се - ако не кажем, кајаћу се.

Кад помислиш да сам нашао истиину, почнем још стравишије пра-тапи.

Вијем с без лијека између гвије шајне - икона и кона.

Свако од нас је кај крви која види о зраку сунца.

Ко своју земљу држи за маћеху, шај нема мајке.

Несрећан сам, ако више мрзим оно груђо но што волим ово своје.

Не чини с ријечима што не би с собом чинио.

Не чини да се ћиче у осе претпварају. И брани себе од себе.

Ево простице ријека-вјечница: вода бисјара, а мутне обале.

Теже је бити добар човјек но добар писац. За писца се хоће гара, а за човјека - гара и ћегара.

Вода и ватра само се у муњи слажу.

УМЈЕСТО ДНЕВНИКА УЗГРЕДНЕ ЗАБИЉЕШКЕ

ПИШЕ: ЕРИХ КОШ

Дух који надахњује ватрену полемику сродан је Ничевском презиру према непозваности „премногих”: али је он сродан и оној хајдегеровској одбојности према „брбљању“ и „брбљаоници“ у Вајмару, коју су „парла-парла-парламентарци“ иступали својим безбройним говорима „којима ништа нису успјели да покрену“ (Иори Стajнер). Нешто слично, очигледно, нашим бескрајним пала-парла-парламентарним говорницима пред телевизијским камерама.

„Све што је модерно осуђено је да постане старомодно“ писао је својевремено један од главних британских модерниста, несрћни Оскар Вајлд. Знао је за то, па ипак је настављао да тако пише, како није било у вољи тадашњим његовим конзервативним критичарима. Остаје међутим, питање: колико је он био борац за ново, свестан каквим се опасностима излаже, себе и оно што пише, спреман да се бори и по цену да у тој борби, јуришајући на старе предрасуде, и сам плати високу цену књижевне погибије. Или је, што нам изгледа у неку руку ве-роватније, писао онако како је морао и како је надолазеће време са својим друштвеним промјенама начина живота и укуса, то у поствикторијанској Британији, од њих далековиднијих и осетљивијих књижевних посленика тражило - и по цену да то једнога дана постане старомодно.

После онога, првог светског рата, нова генерација писаца, махом школована у Француској, дадаисти, зенитисти, надреалисти, кренули су у борбу против наших парнасоваца, Ракића, Дучића, Шантића, који су писали у везаним, римованим стиховима, па и против старије генерације национално-романтичарских расположења: Војислава Илића, Ђуре Јакшића, Змаја и других (Настасијевића, на примјер). Као камикaze, они су у тој борби махом пострадали. Не може се рећи да ништа нису урадили, још мање да ништа нису произвели, ни да у нашој књижевности нису оставили трага, али су они, бар како сада ствари стое и уколико се прилике опет не промене, засад, махом, изузимајући можда унеколико Миму Дединца, и поред настојања њихових пријатеља, сродника и градова у Србији у којим су поникли и добили споменике и институције које носе њихова имена, махом остали бар међу млађом читалачком публиком, па и новим књижевним прегаоцима, готово без помена: Марко Ристић, Коча Поповић, Љубиша Јоцић, Оскар Давичо, па и Душан Матић, кад је реч о његовим романима а и песмама, а не о личном утицају. Па и Александар Вучко, кога сам и ја готово заборавио.

Не пада ми то први пут на ум и није ми првина да то помисљем. Има један разлог који ме на то наводи. Поред до сада изречених критичких, помало ироничних примедаба на начин наших постмодерниста, који су се организовали у моћан, бројан и добро усклађен књижевни фронт, читајући их овога лета, захваљујући свакако свом интересовању, доконом расположењу, па и могућностима и снабдевености једне провинцијске добро опскрбљене библиотеке, осетио сам потребу, готово извињавајућу, да им, и њиховим књижевним настојањима, одам и извјесно признање за њихову борбеност и испољену храброст јуришника, камиказа, у борби за нови израз и нова књижевна струјања. У толико више храбрија што су могли да имају пред очима књижевну судбину њихових претходника, модернистичких надрелиста. Али не одузимајући им ништа - или само сасвим мало - поновићу и оно што је малочас речено поводом познате реченице Оскара Вајдла, да су и они морали да пишу она-ко како су једино могли у једом хаотичном времену и у једом расточеном друштву, друштву и економији у „транзицији“, како би то казали американци, у средини ни тамо ни овамо, у земљи без усталењених традиција и манира, а, што је најважније - земљи без одређеног циља, у којој се декламује о „транзицији“, али нико не зна куда та транзиција води. Не може се рећи да ни они, за ово релативно кратко време у коме су деловали, нису померили, па и начели неке наше до сад освештане књижевне вредности, и кад је реч о именима и о књижевним изразима. Али се већ примјеђује да су се и они помало уморили, осећају и да су почели да се понављају, а понављање је, као што је познато, завршица сваког књижевног покрета. Укратко: радили су оно што су могли у овом новом беспоретку који је захватио не само нашу земљу већ и цео свет, на крају овог миленијума и ту је свакако поучан запис Јована Дучића о његовим утисцима из Париза у књизи Владета Јеротића: **Дарови наших рођака (II)** а у којим описује књижевну еуфорију са почетка XX века.

Италијански естетичар и професор универзитета Цино Дорфлес, и код нас превођен: **Похвала дисхармонији, Осцилација укуса и мόдерне умјётности и Моде**, пишуби крају расправу о случају „Арт Брут“ („Ружној умјётности“) помиње да је познати француски сликар Дибиве пре неколико година основао у Лозани „Музеј Арт-Брута“, коме је даровао своју богату колекцију умјётничких дела, аномалних, субнормалних или „зачело лудих“ уметника. Бележим то овде што у белешци која прати овај напис Дорфлес даје имена неколицине аутора, шизофреничара, међу којима се, како он гаводи налази и један наш људија, Сабрија Вејншпир, Јакић.

тих анализа направи један мали „скоч”, који, у скраћеном облику и по већ избледелом сећању, не могу да се уздржим да не цитираам.

Дакле, у емисији **Из необјављених листова наших песника** цитирани су стихови нађени на писаћем столу једног нашег поете, исписани на комадићу хартије. Стихови су, отприлике, склоњени скроз.

гласили овако:
„Јутарње новине“;
„Грађанин“ или „Блиц“.
Млеко, сир, бељи, мекши,
и пола хлеба.
Телефонирати Гоци и
подсетити је да донесе лову.
Нови или стари - свеједно.

Нову или стару - свеједно.
Бићемо иначе цео дан бедно.

У три књижевна листа изашли су интерпретативни текстови на тему ових стихова. Цитирани су: Јакобсен, Старобински, Де рида, Фуко, Лакан, Сартр, Вебер, Музил, Блох, Аорно и Хоркхе имер, Пери, Чисхолм, Јасперс, Мичерлих, Хабермас, Јунг, Литар, Клагес, Делиз, Сосир, Бартес, од новијих, да се о старијим ауторитетима: Шелингу, Хегелу, Ничеу и Фројду и не говори. Поређењем интерпретативних текстова није било могућно доћи до закључака о поетском значењу ових стихова и вероватно би остали загонетни да сам песник није открио да је у питању била забелешка његове жене, коју му је оставила на столу будући да је он, после ноћашњег рада или провода, још спавао а она морала да оде на посао у школу у којој је предавала мужу оставила у задатак да обави неке набавке и кућне послове.

Читам књигу италијанског археолога Сабатинија Маскатија
Свет археологије у којој излаже своја открића и своје погледе
на археолошке остатке појединачних култура, од Медитерана, по
себој Италије, па преко Близког Истока, Персије, Индије и Кине
не, све до америчке преколумбијанске ере. Мада изненађује да
импресионира својим садржајем, књига у основи делује деспети-
тивно. Излази да смо садашњу цивилизацију, са свим њеним
грађевинама и научним открићима, градили више рушевина
уништавајући их, но подижући и изграђујући. Да више лепих и
занимљивих ствари има под земљом него на земљи. А поста-
вља се и питање док може да се сеже и живи археологија.
Јер, кажу, да ће иза нас остати само неуничтive боце кока-ко-
ле, најлонског састава, јер ће све друго (автомобили, авиони,
фрижидери, па и компјутери), зарнати и иструнути, а једини
сведочи садашње цивилизације, остати филмови у кинотекама
и плочице ЦДРОМОВА по посебним спремиштима, да би буду-
ћим генерацијама свидеточни са нашим времену.

Како објаснити данашње браде и бркове, дуге косе, глатке

Людмила Иванова

Булавска леңез

ошишане главе такозваних „Скиндедса“, па и мушке перчине. Није реч само о моди, а, у осталом, и мода има своје корене у друштву. Некад су браде носили само професори универзитета и званични, угледни философи и научници, који нису имали времена да се брију, будући да је то био тежак, па и опасан посао. Данас, кад је техника измислила, а трговина лансирала јевтина, изменјива средства за бриjaњe, млади људи све вишепуштају браду као знак своје зрелости или политичког ангажмана. Претпостављам да се неко на Западу већ и досети да побрoji и објасни разне mode у ношењу одела, од времена килота и санкилота, па преко смокинга, фракова, герока, канцеларијских капута до тексаса јакни и перјаних „ветровки“ да лекоисточне продукције. Као и цивилизацију фармерки и текстилатнички кошулје и јакни.

„Пут навише и пут наниже један је исти“ каже Хераклит из Ефеса, мислећи вероватно на његову дужину, а не на успон пад јер, да није тако не бисмо имали прилике, ни мотива да пишемо наше романе о успонима и падовима наших књижевних личности. (Балзак, па и наш Пекић). О настојањима да се пењу друштвеним лествицама и њиховим делима и злоделима, да

Габријел Гарсија Маркес: „Вест о једној отмици” подебља, обимнија књига коју би тешко било назвати романом. Очигледно и Маркес је исцрпео своје теме или елан којим их је писао, па се овог пута ослонио на стварну, криминалну хронику о борби са колумбијском наркомафијом, неком врстом новинске, издужене хронике, са више чињеница, а мање маште.

О случају Пабла Ескобара и сукобу колумбијанских власти и организације наркомафијаша, писала је својевремено нашироко светска штампа, а извештавали и ревносни репортери неколико светских телевизијских агенција. Маркесу, који вероватно има и секретарицу, није било одвише тешко да неколико година по окончању ове афере сакупи низ релевантних података о току акције, а и да домисли и допише оно што је тражило његово списатељско и новинарско искуство, како би од те суве материје саставио веродостојан и животан романески садржај који му је послужио за ову књигу: **Вест о једној отмици** код нас недавно објављеној у издању „Народне књиге”, предузета које, очигледо, располаже ауторским Маркесовим правима у нас.

Међутим, није то што је писца ове забелешке навело да је напише и укључи у овај назови дневник књижевних и друштвених догађаја. Подстакла га је да то уради очигледна разлика између колумбијанског рата са бандом наркомафијаша - која је толико занимала свет - и нашег грађанског рата на просторима бивше Југославије и, нарочито, Босне и Херцеговине, о чему је, такође, својевремено опширно извештавала штампа, уз сарадњу електронских медија, али о којима, колико ми је познато, сем неколико скромних и незапажених покушаја, није написана опширнија, свеобухватнија књига, ни у романеском, ни у репортерском смислу.

ни у репортажском смислу.

Маркес је имао посласа са једим мање-више ограниченим и за-
вршеним инцидентом. Поменуо је именами десетак или дваде-
сетак колумбијанских политичара и угледнијих, важнијих по-
родичних кланова колумбијанског репрезентативног друштве-
ног живота и још толико или нешто више поједињих аноним-
них актера из колумбијанског наркомафијашког подземља. За
онога кој је био близу догађајима и изворима штампе и медија,
то није било тешко урадити, а са Маркесовим неоспорним спи-
сатељским даром и маштом, ни домислите и оформите потреб-
но „месо“ око тих помињаних личности, како би биле пластич-
није и веродостојније представљене. И сад долази поента. То
што је било могућно Маркесу у вези са тим сразмерно ограни-
ченим мафијашким инцидентом, није било лако нашим писци-
ма, који су пред собом имали милионску масу људи захваћених
пламеном рата, а које није било могућно идентификовати, нити
појединачно издвојити и именовати. Зато ће после Маркесовог
извјештаја, вероватно бити мало допунских написа и њиме,
Маркесовим делом, бити углавном закључен случај Ескобара
и његових сарадника, немилосрдно и анонимно побијених од
агената колумбијанске и САД полиције, док ће о догађајима у
Босни, који још ни издалека нису добили свој епилог, тек тре-
бати да се пише кад се то буде могло и - што је најважније -
кад се буде уочило како то, на који књижевни начин, валь-
урадити.

Кад је престало интересовање за значење и поруку литературе, за смисао и откровења, за изношење истинитих чињеница, па и лепоту исказа, делатници литературе, професори упоредне књижевности, историчари и теоретичари, приклонили су се испитивању и изучавању структуре и са и без Аријадниног конца у рукама, упустили су се у бескрајне, замршено ходнике књижевно-естетских лабирината: структуралисти, пост-структуролисти, деконструктивисти, од Јакобсена, Шкловског, Лакана, све до Дериде.

Слушајући на телевизији преносе седница наших парламента-
та и бескрајне говоре и реплике наших парламентарних пред-
ставника, почeo би човек да их упути на танку Шопенхауерову
књижицу, посмртно издату и незавршеној: **Еристичку дијалек-
тику** или **Умеће како да се увек буде у праву објашњено у
38 трикова**. Јер, каже Шопенхауер: **Еристичка дијалектика** је
умеће вођења препирке, и то препирке да се увек буде у пра-
ву, дакле **пер фас ет нефас** (допуштеним и недопуштеним
средствима).

И даље, Шоленхајер: „У самој ствари се објективе може бити у праву, а да се при том у очима присутних, шта више и у сопственим, не буде у праву. Када, наиме, противник побије мој доказ, а то важи и као побијање самог тврђења, за које, могу постојати други докази, при чему је наравно, за противника однос обрнут: оно стаје у праву при објективном мењању права. Дакле, објективна истина једног тврђења и његово важење у прихватању од стране завађених слушалаца, две су различите ствари“.

Остављајући по страни или пренебрегавајући познати шопенхауеровски немачки филозофски израз, који је тешко разумети или до краја разјаснити, можда је боље напротив, уместо цитата, препричати он што је Шопенхауер хтео да каже.

Откуд те говорничке препирке? „Од природне покварености људског рода. Кад тога не би било, били бисмо у потпуности честити, па бисмо у свакој расправи гледали само да изнесемо истину на видело, не водећи рачуна о томе да ли ће то иби у прилог нашем пређашњем мишљењу или мишљењу оног другог. Било би то свеједно или бар у потпуности споредно. Али сада је то главно. Урођена сујета, која је изузетно раздражљива када је упитана интелект (или политички интерес), не допушта да се оно што смо првобитно рекли покаже као погрешно, а оно што је рекао противник као правилно. Сходо овоме би, пак, свако требало да се потруди да суди ниуком случају другачије до тачно због чега би прво требало да мисли, а потом да говори. Али уз сујету најчешће, иду брбливост и урођена **нечеститост**. Људи говоре пре но што су промислили или, како би то Андрић рекао: кад почну да говоре престају да мисле.

АКТУЕЛНОСТ ИЗ КУЛТУРЕ

СЛИКАРСКЕ КОЛОНИЈЕ

Од 6. до 16. септембра, у организацији Спомен дома Режевићи, организована је ликовна колонија која је окупила 10 сликара из Подгорице, Панчева, Београда, Сомбора и Врбаса. Чланови сликарске колоније били су: Саша Брновић, Игор Цвејановић, Јубиша Димитријевић, Светислав Шљукић, Михаило Милошевић, Миленко Ђушић, Владимира Ковач и Новак Јововић.

Сликари су боравили у манастиру Режевићи где су и настали њихови радови, а заједничка изложба отворена је 16. септембра у Спомен дому Режевићи.

Средином септембра у Буљарици је одржана ликовна колонија, чији је организатор академски сликар Драган Мијач - Бриле. У раду колоније учествовало је 11 сликара.

Саво Павловић из Петровца, Душан Ђокић и Марија Кнежевић из Београда, Томислав Сухецки из Панчева, Ервин Катовић из Приштине, Оливера Марић и Ивана Ђелишића из Новог Сада, Драган Мијач - Бриле из Буљарице и други.

Колонија у Буљарици завршила је рад 14. септембра заједничком изложбом радова њених учесника у галерији „Марко Гргевић“ у Петровцу.

ИЗЛОЖБА БАЛШЕ РАЈЧЕВИЋА У ПЕТРОВЦУ

У галерији „Марко Гргевић“ у Петровцу, почетком септембра, отворена је изложба слика Балше Рајчевића, сликара и познатог ликовног критичара из Београда. Балша Рајчевић је припадник средње генерације београдског ликовног круга. Завршио је Академију примењених уметности, вајарски одсек, 1965. и историју уметности на Филозофском факултету у Београду 1978. године. Аутор је бројних књига из области есејистике, поезије и ликовне критике. У предговору каталога за ову изложбу Дејан Ђорић истиче: „Балша Рајчевић у својим новим радовима, рађеним у техници пастела, визуелно поставља идеје које као материјални траг имају видљиве смјерове, ритмове, симетрије и асиметрије.“ Л.Ђ.

МЕДИТЕРАНСКИ ДИСТРИБУТИВНИ ЦЕНТАР

БУДВА ДОБИЛА ТЕЛЕВИЗИЈУ

• На 12 каналу кабловске мреже почело емитовање експерименталног телевизијског програма који непрекидно еmitује сервисне информације и ЕПП поруке. За дан наше општине 20. новембра, из студија у Старом граду почеће емитовање још једног локалног телевизијског програма

Из студија Медитеранског дистрибутивног центра у Будви почело је емитовање интерног експерименталног програма који нон-стоп еmitује сервисне информације и економско-пропагандне поруке за Будву. Овај програм ће еmitује на 12 каналу кабловске мреже.

Инжењер Милован Дракуловић каже да је рад на овој телевизији потпуно компјутеризован, а за тај посао тренутно се обучавају три радника. Сви кабловски системи на Западу имају такве канале.

Будва ће за Дан општине -22 новембар добити још једну локалну телевизију. Ријеч је о програму који треба да крене из новог студија који је специјално урађен за ту најмену у Старом граду. Набављена је готово и сва потребна опрема за покретање и рад те телевизије, купљена у иностранству. До тада треба обавити и повезивање новог телевизијског студија са Медитеранским дистрибутивним центром.

Кабловска телевизија у Будви сада се може пратити на 21 каналу, а уведен је и пет нових. Уведен је и канал Радио телевизије Србије, „Пинка“ и „Палме“, поред енглеских, немачких, француских, италијанских и шпанских канала.

Дракуловић истиче да би то било и раније урађено да су имали техничких могућности. Опрему је набавило и поставило предузеће „Каблинг“ из Будве. Увеште се још два филмска канала који ће бити шифровани.

У октобру ће кабловске пријеључе добити и грађани Петровца, Светог стефана и Бечића. Д. Цвијовић

ЈЕЗИК НА ТЕЛЕВИЗИЈИ

РУЖЕЊЕ ЈЕЗИКА

• Неким нашим ТВ програмима овладао је крајње осиромашен, вулгаран и деформисан „језик улице“. У том свијетлу посљедице општег осиромашења и унакажења језика могу бити озбиљне

Када је наша телевизија почела да у неке емисије забавног типа „укључују“ најшири аудиторијум, до ријечи су дошли и гледаоци неоптерени писменошћу, жељни да свима саопште шта „најбоље обожавају“. Класично питање: „Пошто сам велики љубимац Шабана Шаулића, интересантан сам знати који је он знак у хоропскопу?“ - ипак није било правило.

Данас је шаренило обогањеног језика толико наметљиво, да малтене поставља нове стандарде комуникације.

„И онда, као, јебеш га,

Узречице с глаголом

То су ликови који живе у дослуху са временом и обичајима, па се не стиде своје блажене простоте, нити лаичке ароганције. Они напредују мимо моралних, а поготово језичких скрупула. Нису спутни знањима, нити стегама кућног васпитања. Обично воле, све што воле млади, амбициозни су и желе да стекну јавно признање.

Познају се по томе што „сједе кући“ (или сједе у кафићу?), једу, „са десном руком“ (мало једе рука, мало они), „задњих мјесеци“ имају успјеха (а предњих месеци?), располажу

ну проблематику, са посебним нагласком на фекалије.

Наши безбрижни и неуки језички „реформатори“ научили су да за успех није важно разликовати Балзака од Бизмарка. У уској вези с тим, спонтано изстављају подмет и прирок, а простопроширење реченице их лако збуне.

Финеса као што је двострука негација, несавладива и за многе окореле новинаре, нимало их се не дотиче. Зато их можете чути како тврде да „не могу а да се не отму утику“, што је једно и најсложенији израз у оптицају.

Новокомпоноване реченице

Главна мука с ријечима није у томе што ове личности са ТВ-екрана „нису одавле“, што су аналфабете или дјеца асфалта. Мука је што телевизија баш њима даје публицитет, чиме их истиче као стилски образац, а ружење језика арогантном и агресивном неукошку претвара у узор.

Није исто гријешити у писаном изразу и у говору пред ТВ камерама. Дејство телевизије мohније је, од сваке школе или непосредног окружења гледалаца, па је језик којим се на т-

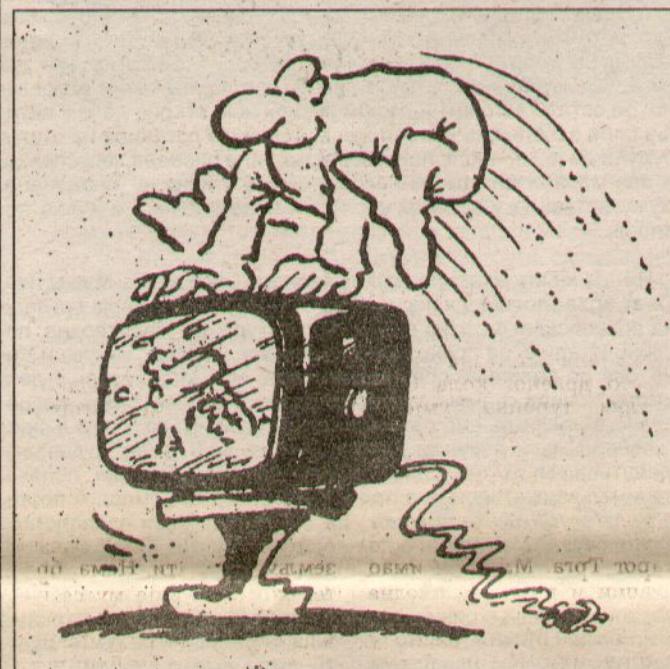
е телевизији говори утолико сугестивнији.

Необразована публика најподложнија је медијским порукама и најбрже усваја говор који јој се на меће као „правилан“. На другој страни је ноторна чињеница да наш ТВ аудиторијум у огромној већини чине „функционално неписмени“ грађани. То су они који отежано читају, а нису научили или су заборавили да пишу. У то свијетлу посљедице осиромашења и унакажења језика могу бити озбиљне.

Послије бесомучног емитовања новокомпонованих народњака, телевизија је отворила врата и новокомпонованом језику, што је даљи корак у пређашњем правцу.

Ако је привлачност неке емисије баш у необавезном ћаскању, тешко је очекивати непогрешивост, али је могуће бирати саговорнике и упристојити концепцију емисије. Потискивање не само књижевног него и стандарданог језичкот израза у корист сакатог говора и псовачког надмудривања води у ментални кошмар, јер збрка у језику је еваквалент збрке у мишљењу.

Неда НИКОЛИЋ

рокнем ја њега, као - који си ми га па ти, бре, а тип се усрao као - нема фрке буџеру и то, јеби га, као он, знаш, неспоразум и те ствари...“

Не трудите се да одгонете наведену исповијест ТВ говорника: бачена на папир, ова сложена мисао губи део значења, израженог и самом појавом телевизијског госта, његовим ликом и дјелом, мимиком, и гестикулацијом.

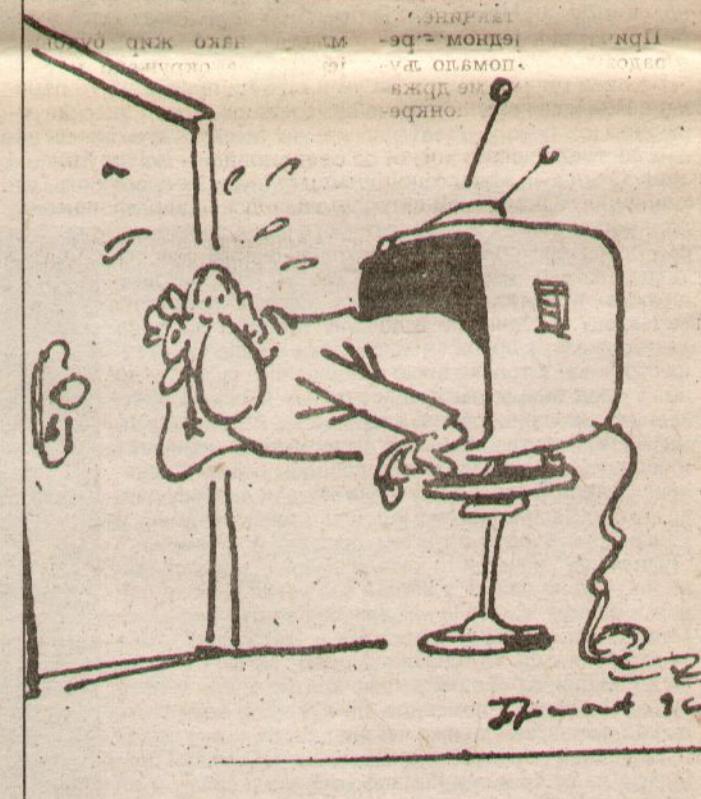
Људи причају како умију. И будите сигурни - свако се труди да се покаже у најбољем свијетлу. Причају о томе који „имиџ фурају“, на шта „откидају“, како „стартују рибе“, шта „растују до даске“, ко су, по њиховом мишљењу - „говна“, „дркаџије“ или „ментоли“, када су се „усрали“, ко је кога „нагузио“, а ко направио „чијаја“.

Водитељи питају и нису нимало збуњени. Види се да владају језиком. Лектори у оваквим емисијама немају шта да траже, а људи којима је посао да брину о језику те програме не прате. Распитујући се о деградацији језика код неколико стручњака сазнали смо да они имају посла преко главе већ и са ружењем језика у штапци. За ТВ уреднике важно је једино да књверзација буде занимљива „циљаној групи“ гледалаца и да врши посао по принципу - нек се отаљава.

Тако смо упоредо са званичним „дрвеним језиком“ окованим у строге каноне и конференцијашке фразете, уз кичерске изливе и родољубиву патетику, да нас у могућности да слушамо и провада немуштог и унакаженог језика полуписмених, а „медијски занимљивих“ особа.

Дракуловић истиче да би то било и раније урађено да су имали техничких могућности. Опрему је набавило и поставило предузеће „Каблинг“ из Будве. Увеште се још два филмска канала који ће бити шифровани.

У октобру ће кабловске пријеључе добити и грађани Петровца, Светог стефана и Бечића. Д. Цвијовић

РЕТРОСПЕКТИВА ЈОВА ИВАНОВИЋА

Ретроспективна изложба слика Јова Ивановића под називом Увод у ретроспективу 1964 - 1997, отворена је 20. септембра у Модерној галерији у Будви.

Изложен је шездесетак слика, гашева и цртежа овог истакнутог сликара. Свечености отварања изложбе присуствовао је велики број посјетилаца - љубитеља уметности.

Изложбу је отворио скулптор Стеван Лукетић, најглашавији да је Јово Ивановић медитерански лирски сликар. Указао је на скalu боја коју овај сликар користи стварајући одређену, медитеранску и будванску атмосферу.

- Ивановићеве тематске спојеве можемо само привидно набројити: тијела жене, рибе, птице - све композициони сјајно, тонски, лирски ујединачено. Приказана у једном ковилатцу боја и цртежа не може се изоставити ни поетска еротика. Све те његове слике, сви ти ритмови, имају изванредну музичку вибрацију и музичку енергију - рекао је, између остalog, Лукетић.

Изложба ће бити отворена мјесец дана - до 20. октобра.

Д.Ц.

ТРЕЋА НАГРАДА НА КОНКУРСУ ЗА ХУМОРЕСКУ

КОМЕН БУЛАТОВИЋ

НИ НА ВОДИ, НИ НА ВЈЕТРУ

Тога јутра Милић К. уста-
де радије него обично. Из-
гледаје је уморно, сањиво,
али му је на лицу титрала
нека прикривена озареност.
Припалио је цигарету и ха-
лапљиво увукao неколико
димова, а онда се журно
упутио свом првом сусједу
Кости Н., старом јарану,
школском другу и оданом
пријатељу. Нашао га је у
постељи у дубоком сну и
пробудио га без пардона.

- Уста, Коле, друже ста-
ри, а по данас ортаче на за-
једничком, ако Бог да,
успешном послу - заграја
Милић својим храпавим,
дубоким гласом и развучим
усне у неки лукави, заго-
нетни осмијех, а очи му по-
чеше играти од среће као
човјеку који је довршио не-
ко велико дјело.

- Шта је, Милићу, ако за
Бога знаш, откуда ти јутрос
у девет какарића, јеси ли
при свијести? - упита сањи-
во Коста.

- Идеја је рођена, она је
ту, у мојој глави, у њену ре-
ализацију не сумњам, бра-
тата мој.

- Каква идеја, шта си то
смислио, шта ти је то до-
шло у ту твоју тинтару?!
Мора да си пошандирао на-
чисто, довојек си манил био
рече Коста тарући поспане
очи.

- Бизнис, бато, бизнис,
велики бизнис, кад може
свака шуша и маруша да
окреће капитал и да преду-
зима, можемо и ми. У сну
ми је дошла идеја, а онда
сам је на јави разрадио,
расчланио да у танчине.

- Причай већ једном - ре-
че радознало и помало љу-
тито Коста - немој ме држа-
ти у неизвесности, конкрет-
изуј ствар.

- Ево овако: знаш ли ти,
добри мој Коле, колико јуче
је то било, да није било у

овдје наше десетак, села ни
стопе необраћене земље.
Све је било под кукурозум
или стрмским животом. Ова
наша посна земља све је
хранила. Буквално све. А
живот је ваљао мљети. Сва-
ко село, засеок, па чак и
братьство, имало је своју во-
деницу. Радош Пунишин имао
је сопствени млин. Све су то
 биле фабрике хране,
брајко мој. На Талинској
риједи биле су двије воденице,
на Сјеверници четири:
једна јасеновска, једна це-
ровска, једна братства Го-
лића, једна Петрушчића, а и
Шћепићи су имали воденицу,
то значи било их је пет,
не четири. И Лешани су
имали пет воденица: једну
на Бранковцу, једну у Виш-
је и три на Кичеву, једну
заједничку, а по једну су
имали Бутићи и Шутићи.
Дубљани су имали двије:
једна је била горњосељанска,
а друга доњосељанска.
Вишњани су такође имали
двоје воденице. Прековођа-
ни су имали на Језеници
три млина. Плус манастир-
ска воденица која је имала
три витла. Свака од иње је
радила даночно и опет
нијесу могле задовољити
све потребе рековачког кра-
ја. Ради ли која од ових
силних воденица данас? Не
ради ама баш ниједна! Од
неких су остале зидине и по
 неки сломљени воденички
камен, од неких ни то, не
зна се ни где су биле. Знам,
ти ћеш речи: врло важно
што их нема. И не треба да
их има, зашто да зврије
јер ионако немају шта
мљетi, нако жир букови,
јер је све окруњено и са-
мљевено, а где је сировина
за њих, где! То је тачно, а
да ли ће сјутра бити тако?
Свакако да нећe. Људи се
морају враћати селу и зе-
мљи, опет ће се на нашим

њивама шепурити кукурузи
и таласати шпеница и раж.
Видиш ли ти како стежу
ове санкცије! Потрајаће оне
не годинама него деценија-
ма. Кад ти једном намакну
омчу, касно ћe је скинuti.
Празне су продавнице. Ис-
црпље се државне резерве
хране. Бићe опет да село
храни град. Бићe опет: ко
нема у кошу и тору - тај је
пропао.

- Рекао сам ти: дај једном
конкретизуј ствар, немој да
околишиши као да си на
партијском састанку, пре-
киде га Коста извијајући
густе, просиједе обре.

- Воденицу да саградимо,

Коста, млин, фабрику хране,
модерни млин од којега
ћemo moći ne samo da pri-
etojno živimo, nego da
stvaramo kapital, da pro-
širujemo kapacitete, jed-
nom riječju da stvaramo bizi-
nis, a to je intenzija mo-
derne pravrede, to se uklapa
u tržišni начин привređivanja.
Ma чуо сам да
su неки na чакалицама i
na čepovima stvorili ka-
pital, stvorili bizi-
nis! Kad kajem moderan mlin,
mislim na nešto savršen-
iji od оних који su некада
bili: umjesto drvenog korita
kojim pada voda i pokre-
će воденичко коло бићe
бentonika ili жељезна цијев,
umjesto drvenog кола бићe
metalna тurbina, umjesto
воденичких каменova od до-
maćeg камена набавићemo
чuveće "косовце". Лично
sam имао прилику да видим
tu vrstu камена na potезу
od Kosovske Mitrovице do
Старог Трга. Млин bi имао
магацин и друге неопходне
просторије. Ушур, односно
ујам, наплаћivali бисмо у
брашну или новцу, према
потреби. Брашно бисмо
продавали, а могли бисмо
подићи фарму свињa, крma-

че да прасимо, зашто да не,

и тако проширити дјелат-
ност... Знаш, Коле, могao

bих јa то i sam uraditi, ali
je nekako zgodnije da to bu-
de ortacki. Јešte nekako
zvuci, brate. Firma bi se
zvala, na primjer, Priva-
tno preduzeće, to ti je ono
što pišu ПП, "Mlin" vla-
snik Milić i drug, знаш
već kako ono ide, sjehaš se
onog još iz one naјprije Ju-
goslavije. Sav taj posao ne-
će iziskivati значајnija
novčana ulaganja. Ti i ja
smo, naizad, majstori... A
što je naјvažnije, uložena
sredstva bi se почela вра-
hati odmah, već od prve
dane...

- A јesi li ti сигуран,

Miliću, da ћe povratak se-
lu iki tako lako i masovno

kašto zamišljaš? Знаш

li ti нашега чovjeka: kad

jednom pobijegne od motike,

teško se ћe vrati i na

tržišnu način pri-
vredjivanja. Ma чуо sam da

su неки na чакалицамa i

na čepovima stvorili ka-
pital, stvorili bizi-
nis!

Kad kajem moderan mlin,

mislim na nešto savršen-
iji od оних којi su некада

bili: umjesto drvenog korita

kojim pada voda i pokre-
će воденичko kolо бићe

бentonika ili жељезна цијев,

umjesto drvenog кола бићe

metalna тurbina, umjesto

воденичких каменova od до-
maćeg камена набавићemo

чuveće "косовце". Лично

sam имао прилику да видим

tu vrstu камена na potезu

od Kosovske Mitrovице do

Старог Трга. Млин bi имао

magacin i друге neophodne

pristorije. Ushur, odnosno

ujam, naplaćivali bismo u

brašnu ili novcu, prema

potrebi. Brašno bismo

prodavali, a mogli bismo

podići farmu svini, krmama-

che da prasimo, zašto da ne,

i tako proširiti djelatnost...

Znaš, Kolе, mogao

bih ja to i sam uraditi, ali
je nekako zgodnije da to bu-
de ortacki. Јešte nekako
zvuci, brate. Firma bi se
zvala, na primjer, Priva-
tno preduzeće, to ti je ono
što pišu ПП, "Mlin" vla-
snik Milić i drug, знаш
već kako ono ide, sjehaš se
onog još iz one naјprije Ju-
goslavije. Sav taj posao ne-
će iziskivati значајnija
novčana ulaganja. Ti i ja
smo, naizad, majstori... A
što je naјvažnije, uložena
sredstva bi se почela вра-
hati odmah, već od prve
dane...

- Знаш, Miliću, da si me

oxahrio i da i ja postajem

već optimista. Pa neka nam

je onda srećno i birijetno,

neka nam je od Bođa blago-
sloveno - reče Kosta sad

već mnogo zadovoljniji. Budu-
ću ortaci čvrsto stegooše

jedan drugome ruku i polju-
biše se u gotove glave. Izda

ta je palo i piće i dogo-
voreni su početni radovi.

Radowi na izgradnji воде-
нице текли су po planu i

završeni u predviđenom

roku. Све je ishlo po pro-
jektu i finansijska kon-
strukcija uspješno je za-
okrenuta.

Локација је одре-
ђена na средокрај изmeđu

Milićevе и Kostine kuće,

na šumovitom brežuljku

poviše Milićeve lивадe.

Mjesto je bilo dosta skrovito,

a i ortaci su držali

u tajnosti pravu namjenu

objekta kojeg su gradili.

Prijekti prilaznici su mi-
slili da to Milić gradi

pojatu za stoku uz Kostino

sadež. Bilo je, duduše,

i onih koji su, dosta kasno,

posumnjali da se radi o po-
jatu. Neki su bili u nedou-
mici, a neki su, po svojoj

Božidar Stančić: Karikatura

прилици, знали праву исти-
ну, али су злурадо ćutali.
Када је воденица коначно
била готова, несућени би-
зинсмени су се присјетили
да новосаграђеној фабрици
недостаје основна покре-
тачка енергија - вода. У
јаркој жељи за бизнисом
ортаци су просто заборави-
ли да се воденица не гради
на сувом, већ на води.
Бруја је пукла надалеко.
Неки су предлагали да во-
деницу оспособе да ради на
вјетрењаче. Ортаци су тјешнији
један другог да би мала фајда би-
ла и да су воденицу изгра-
дили на води јер повратак
селу и орање ледини тешко
да ће се остварити у доклад-
но вријеме. Ко зна и хоће
ли ikada! Додуше, Коста не
propušta prijelu da istakne
kako je on još u početku
izrazio sumnju, a Milić, isto tako,
ne propušta da istakne rizik koji
prati svaki takav posao, a na
koga je on takođe u početku
ukaziva.

СПОМЕНАР

БОЉА ПРОШЛОСТ

О бољој прошлости наших тури-
стичких, културних и других прилика
свједочи и ова фотографија. Гласо-
вите италијански редитељ Карло Пон-
ти са својом још гласовитијом су-
пругом Софијом Лорен посетио је
Будву у љето давне 1969. године. У дру-
штву срдачних домаћина (Анте Слови-
нића и Богољуба Рађеновића) на
слици их видимо како разгледају Свети Стефан.

МОРСКА БАЛАДА

Цијели јан јада пуста киша,
Као из каблова љутиши она,
Покваси немир, скишаша сишиша,
Са цркве древне вечерња звона.

А јесник, са кишобраном, лута,
Навраћа у крчме јокрај мора,
Тражећи неког вирне са јуша,
Жељан лица

БАЧКО ДОБА • БАЧКО ДОБА • БАЧКО ДОБА

ВРТИЋИ У НОВОМ РУХУ

За 425 малишана у вртићима у Будви, Светом Стефану и Петровцу, школска 1997/98. година започела је на вријеме, 1. септембра, по уобичајеном васпитно-образовном плану. У току љета сви објекти су били отвори и дјеца су боравила у комбинованим групама. Сада су распоређена у јаслице, млађе, средње и старије и предшколске групе. Једини проблем организације групе јавља се у будванском вртићу где 373 дјеце треба распоредити у објект капацитета за 148 дјеце (три пута мањи). У простираним вртићима у Петровцу уписано је 34, а у Светом Стефану свега 19 дјеце.

Љето је искоришћено за срећивање објеката. Централни вртић одјевен је у ново руко са новим завјесама и гарнишлама, у 11 просторија постављено је 335m² подних застора, сви теписи и стазе су хемијски очишћени, постављене су капије, оправљени сви реквизити за игру у дворишту (љулашке и клацкалице), реновирана гардероба на улазу зграде, постављени натписи установа, а и запослени су у новим униформама (васпитачице, медицинске сестре, куварице и помоћно-техничко особље) уз обавезне кломпе и бечеве. Ових дана је стигла и стручна педагошко-дидактичка литература, и остали, васпитни материјал, касетофони, касете, али и велика количина играчака прилагођених узрастима малишана и игри у групама.

Послије 12 година окречен је објекат у Петровцу, набављене завјесе, дио подних застора. Овакви радови и санирање плафона у објекту на Светом Стефану планирани су за мјесец јануар. Све инвестиције су реализоване спонзорствима, у првом реду С. О. Будва. Допринос у набавци одређене количине хране и сред-

ства за хигијену дали су Будванска ривијера, Првени крст Будва Путник. Очекује се и традиционално успјешна сарадња са Меркуром, Нафтагасом и осталим радним колективима који не заборављају подмладак града.

По ријечима главног васпитача у Будви Јадранке Сјеклоће, организације и спремније су започели нову школску годину. За изузетно кратко вријеме, само за три мјесеца, директор Срђа Поповић је успио унесе толико новина, побољша услове рада у сва три објекта. Те новине дају прве ефekte и појачан радни елан. На путу су да реализују и нови модус контакса са родитељима кроз „отворена врата за родитеље“ уз очекивање да ће овакав вид дружења са дјецом дати нови квалитет на релацији дијетер-родитељ-васпитач. Иначе, и дјеца и родитељи су прихватили нови кућни ред, а хигијена је на заједничном нивоу, дијелом и због обавезног презувања, што баш они млађи чине нерадо, али и то ће се временом довести у ред.

Треба истаћи да васпитачи и сви остали раде у тешким условима пребукираности. Број дјеце је утврђен и није исто радити са групом која бржи 15-20 и са групом преко 40 дјеце или чак са једном предшколском, која тренутно има 52 дјеце. Задовољство је и обавеза посветити се сваком дјетету појединачно, али тај успјех, дијелом, зависи и од сарадње родитеља са запосленима у овој предшколској установи.

Све активности у ЈПУ Љубица Јовановић - Маше наговјештавају боље дане и безbjедniji, лjeпши, интересантнији боравак дјеце у сва три објекта. Наравно, жељно исче-кујућi изградњу четвртог објекта чији је камен темељац већ положен.

Главна медицинска сестра за све три објекта, Босилька Боња Лагатор, акценат ставља на јелов-

ник дјеце који је ове године изузетно квалитетан и разноврstan. Обилује месом, поврћем, колачима, слаткишима, а размишљају да уведу и оброке са рибом. Новац од уплате родитеља користи се искључиво за набавку хране.

Послије четири године, ове јесени опет су створени врlo bitni условi за нормalan rad i to pričinjava i zadovoljstvo pri radu, као u periodu dok im je direktor bio Čedo Jelusić. Zadovoljstvo su u prvom redu, i djece. Umjetno raznovrsne ambalage, limenki, kutija od deterekenceta i komada igračaka, ovih dana je stigao i kamicion Perutnjevih igračaka koje prate svjetske standarde prilagodjavanja uzrastu i razvoju djeteta. Prošlogodišnja akcija na prikupljanju igračaka nije urodila plodom, no svi ljudi dobre vođe to mogu ugraditi kad god to pожele. Pored igračaka djeći bi prostor opremljeni i koja saksija cijevi. Iz ugla medicinske sestre, Bojna Lagator je u obavzini da apeluje na roditeљe da ne dovode bollesnu djevu sa povisom temperaturom, već da ih izliječe kod kuće. Ako eventuelno, nešto ukazuje na mogućnost zdravstvenih problema, roditeљi treba da upozore medicinsku sestru zaduženu za grupu u kojoj boravi dotično djece. Zadovoljstvo je i obavesa posvetiti se svakom djetetu pojedinačno, ali taj uspjeh, dijelom, зависi i od sarađnje roditelja sa zaposljenima u ovoj predškolskoj установi.

Све активности у ЈПУ Љубица Јовановић - Маше наговјештавају боље дане и безbjедniji, лjeпши, интересантнији боравак дјеце у сва три објекта. Наравно, жељno исче-кујuћi изgradnju četvrtog objekta čiji je kamenski temeljac već položen.

Б. Поповић

Боравак у вртићу

ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ
**СЕ НЕ ЧИТАЈУ
САМО ЈЕДАН ДАН**

НА ПОЧЕТКУ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ КАДРОВСКИ И ПРОСТОРНИ ПРОБЛЕМИ

У Средњој школи актуелан проблем је фискултурне сале, а у основној недостатак језичког наставног ка-дра

У 33 одјељења Средњошколског центра „Данило Киш“ ове школске године уписано је око 1.000 ученика, односно 150 више него прошле године. Према ријечима директора Средњошколског центра, Михаила Баковића, због великог броја ученика, све просторије центра (кабинет за биротехнику, канцеларије, компјутерска учионица), морале су бити претворене и у учионички простор. Тиме часови физичке културе, који су се одвијали у појединачним учионицама, неће моћи бити реализовани, изузев на отвореном простору, када то временске прилике дозволе. Подсјетимо, зграда Средњошколског центра, изграђена 1986. године, пројектована је без сале за фискултурну наставу!

Проблем простора у Основној школи у Будви нешто боље је решен, иако се настава за око 1650 ученика одржава у двije смјене и међусмјени. Главни проблем је, наглашава помоћник директора Данило Кокић, немогућност да се обезбиједи потребан наставни кадар за италијански језик.

У наставном програму су законом предвиђена, од петог разреда, два обавезна страна језика. Ученици петих одјељења анкетом су се определили за италијански (као други језик), међутим, ни послије два конкурса, Основна школа није добила наставника италијанског језика. Помоћник директора Кокић наглашава да ово питање треба решити у додатном вријеме јер би, у противном, ученици на крају школске године морали да полажу испит из другог језика. J.B.

МИТАР МИТРОВИЋ

СЕПТЕМБАР И ОКТОБАР

Октобар се кочопери
Са септембром снагу мери:
Ја сам месец, ја сам сила
Ветровима дајем крила.
Због мене се птице селе,
Пахуљице веју беле,
Зима ми се већ радује
Од радости подврискује.
Мој октобар, мој комшија,
Не ваља ти та хвалија,
Док ти спремаш ветар, зиму
И отвараш прозор диму,
Ја доносим сто дарова:
Грожђа, шљива и нарова.
Песма, свирка са мном иде
Од љубави уста бриде.
И ћаци ме много воле,
Ја отварам врата школе.

ЧУВАР ВИНОГРАДА

Дечурлију често
Скривену у хладу,
Види стари чувар
У свом винограду.
Лице му је мирно
Ко да никог нема,
Натукао качет -
Прави се да дрема.
А у себи шапће: Ј-
- То није у реду,
Али родило је,
Па нека једу!

ЖДРАЛОВИ

Ко то криком
Ваздух пара
И крилима
Небо шара,
Ко то прави
Бројанице,
Сред небеске
Таванице

То ждралови
Виловити,
Као ветар
Силовити,
Небом журе
Ово вече,
Да их зима
Не затече.

ПОСЛЕДЊЕ АКТУЕЛНОСТИ

ПЈЕШАЧКИ БУЛЕВАР У БУДВИ

• Предлог ЈП „Морско добро“ за уређење шеталишта у Будви

„Морско добро“ доставило је надлежним органима општине предлог о изградњи пјешачког булевара у Будви који ће обухвати дио пјешачке стазе од старе аутобуске станице до моста на ријеци Грђевици. Током љетњих мјесеци ова пјешачка стаза оптрећена је великим бројем пјешака и разним сезонским садржајима. У конструктивном смислу остатак је колске асфалтне саобраћајнице и не испуњава елементарне услове за шеталиште. Притом, појас за шеталиште са сјеверне стране није изграђен ни уређен, па је подложен формирању вашарског коридора.

Предложен динамика реализације обухватала би дјеље фазе: прва би била завршена до наредне сезоне, а обухватала би уређење простора од ЈРБ до виле „Манојловић“. Друга фаза реализације ће бити уређење простора ван коридора, а трећа ће бити обнова пјешачке стазе.

Предложен динамика реализације обухватала би дјеље фазе: прва би била завршена до наредне сезоне, а обухватала би уређење простора од ЈРБ до виле „Манојловић“. Друга фаза реализације ће бити уређење простора ван коридора, а трећа ће бити обнова пјешачке стазе.

ОТВОРЕНА ШТАМПАРИЈА

У трговинском центру отворена је штампарија ЕУРО ГРАФИК власништво нашег суграђанина Јована Лазовића. Радиће се најсавременијом техником и ласерском опремом комплетна штампа, почев од блоковске робе, канце-

ларском материјала до високо квалитетних рекламно-пропагандних материјала. Припрема за штампу обавља се у пословном центру под Кошљуном а штампарија је смјештена двеста метара даље. Одлу- чио сам се за овај посао из више разлога. Прије свега - риједак је у нашем граду, а у посљедњих дјеље године њим се нико не бави. Упослио сам седам радника обучених за овај посао - рекао је власник будванске штампарије. С.Г.

ДП

КЊАЗ МИЛОШ

БУКОВИЧКА БАЊА - АРАНЂЕЛОВАЦ

ПРЕДСТАВНИШТВО БУДВА

МИНЕРАЛНА ВОДА, СОКОВИ

ПИЋА ДРУГИХ ПРОИЗВОЂАЧА

ПРОДАЈНИ ЦЕНТАР У ЛАСТВИ ГРБАЉСКОЈ

ТЕЛ. 51-297.

ТЕЛ. ФАКС 52-518

ДИСКОНТУ БУДВИ, ЦДС ПОДКОШЉУН

ТЕЛ. 52-378

BANEX

proizvodnja, export-import, inženjering, turizam i usluge

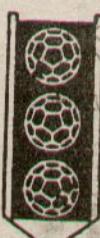
SVE VRSTE
GRAĐEVINSKIH
POSLOVA

STANOVI ZA TRŽIŠTE
REKONSTRUKCIJE I
ADAPTACIJE

85310 BUDVA, Primorski bataljon 10, te./fax 086/52-790, tel. 51-764

Villa BALKAN
Stari grad

**SVE VRSTE
UGOSTITELJSKIH
USLUGA
PO NAJPOVOLJNIJIM
CIJENAMA**

P.R. "HATTRICK"

Telefon 086/51-802

**Елмос
БУДВА**

086/52-762, 52-282, 52-280, 52-285

Фах: 086/51-320

СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

ФУДБАЛ

ФУДБАЛЕРИ МОГРЕНА У ШЕСТ ОДИГРАНИХ КОЛА
ОСТВАРИЛИ ПОЛОВИЧАН РЕЗУЛТАТ

РЕКОРДНА ПОБЈЕДА

МОГРЕН ПРОТИВ ИБРА ЗАБИЉЕЖИО
ПОБЈЕДУ ОД 7:0, ШТО ЈЕ РЕКОРД У САВЕЗНОМ
РАНГУ ТАКМИЧЕЊА

У другој лиги, група „Запад“, екипа Могрена је у шест одиграних кола, постигла половичан резултат. Очекивало се више, поготову у мечевима против Челика из Никшића и Полимља из Пријепопла. У ова два меча, нови тим Могрена имао ни спорске среће. Неколико секунди прије посљедњег судијског звијеждука, дозволили су Могреновим фудбалерима да капитулирају – приме ногодак и изгубе важне бодове.

У прва три меча, успјели су да забиљеже двије побједе и неријешен резултат, што је најављивало успјешну јесен. Непланирано су заустављени од Челика, да би се у мечу против Ибра из Рожаја, показали у правом свијетлу. Управо у шестом колу, побједом од 7:0, потвдили су свој квалитет. Водњавају Митар Голиш, који је као велико појачање стигао из комшијука из Петровца, дао је тонари. Био је најбољи актер меча и сам се уписао на листу стријелаца. Искусни и провјерени фудбалер, послије утакмице са Ибром, нам је рекао: „Имамо изванредан тим и то смо у досадашњем првенству доказали, нијесмо имали спорске среће. Све наше супарнике смо надиграла, у мечевима против Челика и Полимља били смо велики губитници. Послије тих мечева, пријавили смо се и Ибра, свеједно

што смо знали да смо много бољи. Искрен да будем, очекивао сам да и мени коначно крене. Већ у трећем минути, узео сам лопту и кренуо према голу, био срушен у казненом простору што је чисти једанаестерац. Послије тог гола све је кренуло својим током. Напунили смо мрежу Ибра, повратили само поуздане. Побједа од 7:0 је највећа побједа Могрена од како се такмичи у савезном рангу. Првенство је тек почело и вјерујем да ћемо надокнадити изгубљене бодове – рекао је вођа навала Могрена Митар Голиш.

Шеф стручног штаба Могрена Слободан Халиловић додаје

– На моју велику срећу у мечу против Ибра прорадили су стријелци што није било случај у предходним мечевима. Послије упорног форсирања про радио је Митар Голиш, и био примјер свима и давао тон игри. С правом носи епитет најбољег играча утакмице. Убудуће треба избегавати беспотребне жуте и црвене карточке.

Наиме, код резултата 3:0, Зоран Мијовић је добио црвени картон. Нашим играчима су затим добили два жута картона. Све ће нам то у наставку шампионата сметати. Имамо времена да исправимо и те грешке, да коначно играмо онако како се то од нас очекује – рекао је Слободан Халиловић.

ВАТЕРПОЛО

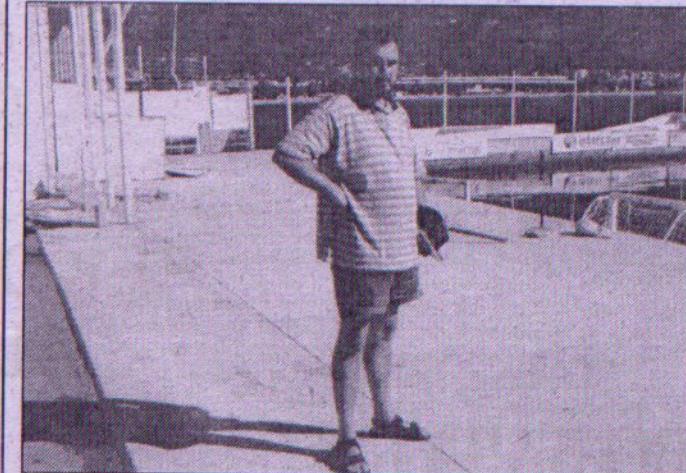
У ВАТЕРПОЛО КЛУБУ „БУДВАНСКА РИВИЈЕРА“
ПОЧЕЛИ ТРЕНИНЗИ

ЗА ВИСОК ПЛАСМАН

У Ватерполо клубу Будванска ривијера током предходних мјесеци урађено је више од очекиваног. Може се бити задовољан и оним што је постигнуто у прелазном року. Из Клуба су отишли: Шоштар, Ускоковић, Стругар, Вицо, Дамјановић, Бербаков, Драшковић и Тичић. Уместо њих ангажован је низ веома младих и талентованих провјерених и искусних ватерполиста: Јан-

чили су да уведу новине да би се добио квалитет. Клубови су подијељени у три групе. Са нашим тимом је Приморац, Јадран и Бијела, иначе нови прволигаш из првог круга такмичења почиње 4. а утакмица ће се одиграти 5. и 6. октобра. Послије тих мечева наступа пауза дводесет дана због припрема репрезентације Југославије за одлазак у Америку.

– Будванска ривијера први пут

ДРАГАН-САКО САМАРДЗИЋ:

Тим великих амбиција

чич, Давидјани, Башковић, Петровић, Суботић, Матијашевић, Поповић, вратио се и млади Драшко Далчевић, поникао у Будванској ривијери. Био је, годину дана, у Првеној звезди.

Шеф стручног штаба Драган Самарџић је за Приморске новине рекао:

– Са радом смо почели половином септембра и углавном радили у нашем отвореном базену у градској луци. Сада већ користимо теретану у Медитеранском спортивском центру која је добро опремљена и квалитетна. Чим падне температура мора морамо да се преселимо у затворени базен у Котору. Надам се да ће до првог октобра тај објекат бити употребљив. Током ових припрема одиправљамо и контролне утакмице са екипом Приморац.

– Наредно првенство ће се играти по другачијем систему такмичења у односу на прашлу такмичарску дугу – упитали смо Самарџића.

– Људи који воде ватерполо одлу-

чија дванаест квалитетних играча који у сваком тренутку игре могу са успјехом да остваре добар резултат.

– Тим је сстављен од младих и талентovаних, наравно и искусних, играча. Готово сви они су наступали у разним селекцијама Југославије.

Појединачне линије имамо изузетно квалитетне. Када се уиграју то ће се показати и на домаћој и на иностраној сцени. Игра ће заједно наредних неколико година и, сигуран сам, биће то трофејни тим. Ове године нам је циљ високо место на табели међу четири најбоља тима и да у плеј-офу тражимо нашу шансу. Потрудићемо се да освојимо и куп такмичења Југославије, а када је ријеч о купу купова Европе – и ту имамо великих амбиција. У том такмичењу је потребно и мало спорске среће. Првом половином октобра знаћemo ко ће нам бити противници и где ће се мечеви другог кола одиграти – рекао је Драган-Шако Самарџић.

Будванске ривијере за новог капитена изабран је Ранко Перовић.

ТЕНИС

МЕЧЕВИ
БЕЗ
ПУБЛИКЕ

• Побједник Мастерса Вањак - Чешка

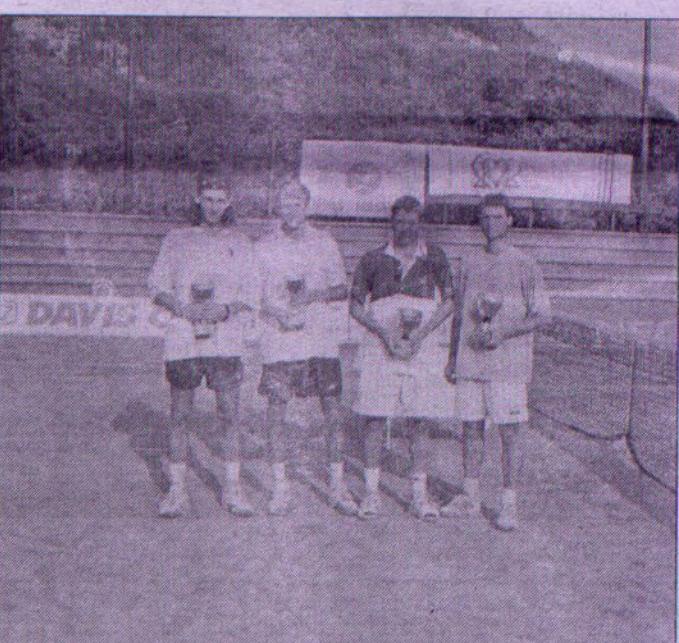
Од првог до седмог септембра у Будви је одржан велики тениски турнир чији су учесници били најбољи играчи са претходна три сателита у Београду, Суботици и Нишу. Укупно је било дводесет четвртица најбољих. Накалост, од њих само три Југословена: Ђњатовић, Тошић и Дулић. Остали се нијесу квалификовали. Међу дводесет и једним странцем били су и двојица са нашим презименима: Француз Ристић и Аустралијанац Петровић.

Наши су испали у првом, сем Ђњатовића који је испао у другом колу. Мечеви су били веома квалитетни јер је свака победа доносила значајан број поена и скок на свјетској ранг листи. Аустралијанац Петровић, иако је наступао повријеђен, све до финала био је изванредан. У финалу је изгубио од Чеха Вањака повео са 4:1. Вањак је на крају ипак био побједник првог сета. У другом сету Петровић се практично предао, па је Чех освојио побједници пехар и прву награду. Зачујући је чињеница да су се мечеви играли готово без публике, иако је вријеме било одлично. Није било ни ТВ преноса, а памтимо турнире када је тениске мечеве у Будви снимала и по седам ТВ камера.

Разговарали смо са Французом Ристићем, младићем рођеним у Ници на Азурној обали који сада живи у Кану и Паризу. Замолили смо га да нам упореди Будву и Азурну обалу.

– Мада сам рођен и живим у Француској на Азурној обали где ми родитељи дуго живе, ја знам српски. Овдје сам први пут и без претjerivanja mislim da je ovde lepša. Vaše more i voda obala je čudesna, sigurno lepša nego francuska. Nadam se da bi opet dođi i ostati duže. Ovoga puta obaveze na Čelenčevu turniru u Budimpešti jedini su razlog što odmah odlazim – казао је Ристић.

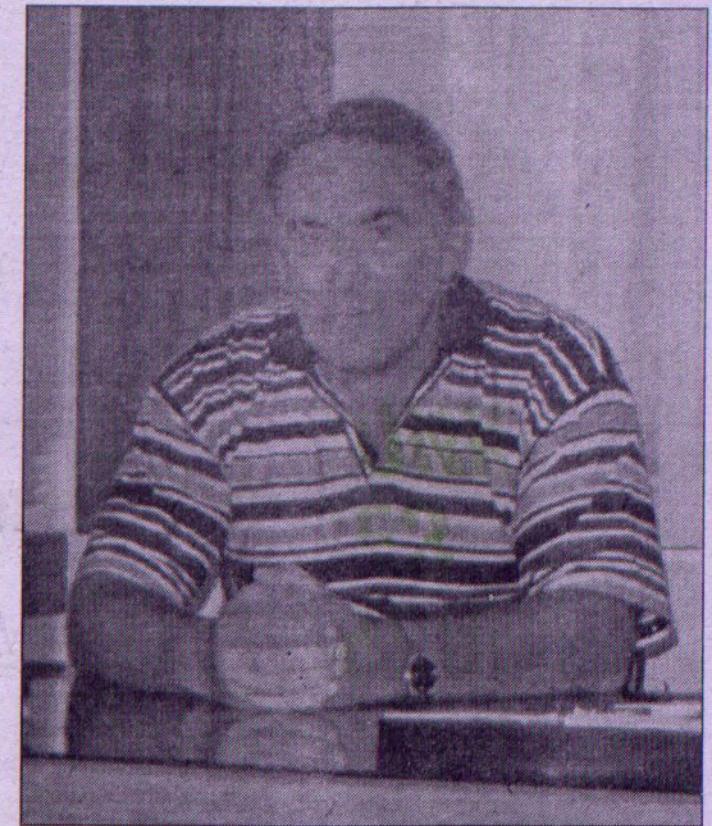
Т. Николић

Тениски мастерс

Финалисти дубла

ИСТАКНУТИ СПОРТСКИ РАДНИЦИ

КРСТО ЉУБАНОВИЋ

ДРУГИ БАЛКАНСКИ ЈЕТЊИ ФЕСТИВАЛ СПОРТСКЕ РЕКРЕАЦИЈЕ
НИКШИЋАНИ ПОБЈЕДНИЦИ

У покровитељству савезног министарства спорта и рекреације у Бечићима је одржан други балкански и седми југословенски фестивал спортске рекреације. На овом интересантном такмичењу учешће је узело тридесет екипа из Југославије, Румуније, Бугарске и Македоније. Такмичење се одржало у четрдесетак и једнасто дисциплинама, од којих једанаест у воденим спортивима. Прво место у укупном пласману освојила је

Марко Вујошић са директором Клуба Драјаном Маровићем

Припремио
Стево Гленца